

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Francouzské primárky 2016 - 2017

Bakalářská práce

Autor práce: Petra Baarová

Studijní program: Politologie

Vedoucí práce: doc. PhDr. Michel Perottino, Ph.D.

Rok obhajoby: 2018

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 31. 7. 2018

Petra Baarová

Bibliografický záznam

BAAROVÁ, Petra. *Francouzské primárky 2016 – 2017*. Praha, 2018. 57 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra politologie. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Michel Perottino, Ph.D.

Rozsah práce: 68 380

Anotace

Tato bakalářská práce nabízí komplexní pojednání o otevřených francouzských primárních volbách v letech 2016 a 2017, kdy strany Les Républicains a Parti Socialiste vybíraly své kandidáty do prezidentských voleb v květnu 2017. Práce se zabývá motivy obou stran k přijetí rozhodnutí organizovat primárky. V případě Parti Socialiste je zde navíc zmapován proces událostí, jež v kontextu prezidentských voleb v letech 1995, 2007 a 2011 vedly k rozhodnutí uspořádat primárky i před prezidentskými volbami v roce 2017. Práce rovněž nabízí výstup z prezidentských primárek pravice a středu 2016 a srovnání úspěšných občanských primárek z roku 2011 s občanskými primárkami pořádanými v roce 2017.

Annotation

This bachelor thesis offers a complex disquisition of an open French primary election between years 2016 and 2017 when Republican and Socialist party were choosing their candidates for upcoming presidential election in May 2017. The thesis examines both parties motives to organize a primary. In case of Socialist Party, the course of events leading towards organizing a primary in 2017 is charted in context of presidential election in 1995, 2007 and 2011. Thesis also contains an output of Right and center primary in 2016 and a comparison of successful Socialist party primary in 2011 and Socialist primary in 2017.

Klíčová slova

Francie, primárky, Primární volby pravice a středu 2016, Občanské primárky 2017, Parti Socialiste, Les Républicains

Keywords

France, primary, Primary election of right and center 2016, French Socialist Party presidential primary 2017, Socialist Party, The Republicans

Title

French Primary 2016 - 2017

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce doc. PhDr. Michel Perottino, Ph.D. za jeho vstřícný přístup, věnovaný čas, cenné rady a věcné připomínky, které mi v práci velmi pomohly.

Obsah

Seznam grafů.....	2
Seznam použitých zkratk.....	3
Úvod	4
1.Dějiny Parti Socialiste a Les Républicains.....	5
1.1 Parti Socialiste.....	5
1.2 Les Républicains	8
2.Primární volby.....	9
2.1 Typologie primárních voleb	9
2.2 Využití primárních voleb	9
3.Republikánské primárky 2016.....	10
3.1 Pravidla.....	11
3.2 Kandidáti	12
3.3 Vývoj před prvním kolem	14
3.4 První kolo voleb	18
3.5 Vývoj před druhým kolem	19
3.6 Druhé kolo voleb	20
3.7 Výstup z Primaire française de la droite et du centre.....	20
4.Prezidentské primárky Parti Socialiste.....	22
4.1 Prezidentské primárky 1995.....	22
4.2 Prezidentské primárky 2006.....	23
4.3 Občanské primárky 2011	24
4.4 Občanské primárky 2017	27
4.4.1 Pravidla.....	28
4.4.2 Kandidáti	29
4.4.3 Vývoj před prvním kolem	31
4.4.4 První kolo voleb	35
4.4.5 Vývoj před druhým kolem.....	36
4.4.6 Druhé kolo voleb	37
5.Srovnání primaire citoyenne 2011 a 2017.....	38
Závěr.....	40
Summary.....	41
Použitá literatura.....	43
Teze závěrečné bakalářské práce.....	50

Seznam grafů

Grafy:

Graf č. 1 Vývoj průzkumu veřejného mínění kandidátů pravicových primárek a středu před prvním kolem volby	17
Graf č. 2 Výsledky prvního kola primárek pravice a středu.....	18
Graf č. 3 Vývoj průzkumu veřejného mínění kandidátů občanských primárek před prvním kolem volby	34
Graf č. 4 Výsledky prvního kola levicových primárek	35

Seznam použitých zkratk

FD - Front démocrate

IFOP - Institut français d'opinion publique

LR - Les Républicains

PCF - Parti communiste français

PE - Parti écologiste

PS - Parti socialiste

SFIO - Section Française de l'Internationale Ouvrière

UBI - Universal basic income

UDE - Union des démocrates et des écologistes

UMP - Union pour un Mouvement Populaire

Úvod

Tradiční politické strany v posledních několika desítkách let čelí problémům s klesající členskou základnou, nezájmem voličů o jejich program a apatii vůči politice obecně. Volba kandidátů patří k jedné z nejdůležitějších privilegií každé politické strany. V posledních několika letech se mnoho politických stran rozhodlo změnit zažitý způsob výběru kandidátů stranickými elitami tím, že toto privilegium delegují buď na členy strany nebo na své voliče. V kontextu Francie můžeme uvést příklad Parti Socialiste, která se od nominace kandidátů vedením strany, přes nominaci kandidátů členskou základnou strany dostala až k otevřené volbě kandidátů všemi voliči. V roce 1995 dostali členové francouzské Parti Socialiste (PS) poprvé možnost zvolit svého stranického kandidáta pro prezidentské volby. V roce 2011 se strana PS rozhodla uspořádat otevřené primární volby (primárky), ve kterých francouzští občané oprávněni volit, dostali možnost zvolit stranického kandidáta pro nadcházející prezidentskou volbu. Takto zvolený kandidát posléze vyhrál prezidentské volby. Parti Socialiste se poté rozhodla použít stejný model i před prezidentskou volbou v roce 2017.

Principu otevřených primárek se nově rozhodla využít také strana Les Républicains (LR), která před prezidentskou volbou v květnu 2017 uspořádala Primaire de la droite et du centre.

Na obou pólech politického spektra se strany pokoušely o vytvoření nadstranických primárních voleb, tedy takových, kterých by se účastnilo více demokratických stran sdílejících hodnoty pravice nebo levice.

Práce se zabývá motivy, jež výše zmíněné strany vedly k rozhodnutí uspořádat před prezidentskými volbami v roce 2017 primární volby namísto prosté stranické nominace. Zatímco pro Les Républicains představuje toto rozhodnutí poměrně pragmatickou volbu s úmyslem vyhnout se hlubším stranickým sporům tím, že zodpovědnost za volbu vlastního prezidentského kandidáta přesměrují na své voliče, rozhodnutí PS vychází z dlouholeté stranické krize a z ní pramenící neschopnosti vybrat ze svých řad přirozeného vůdce a to již od roku 1995.

Primárním cílem práce je popsat, analyzovat a zvážit dopad Primaire de la droite et du centre 2016 (Primárky pravice a středu) a Primaire citoyenne 2017 (Občanské primárky) na zainteresované strany.

1. Dějiny Parti Socialiste a Les Républicains

1.1 Parti Socialiste

V roce 1905 došlo ke spojení Francouzské socialistické strany (Parti Socialiste Française), Socialistické strany Francie (Parti Socialiste de France) a dalších organizací, jež obhajovaly práva a potřeby dělnictva, do Sjednocené socialistické strany, známější jako Francouzská sekce druhé internacionály (Section Française de l'Internationale Ouvrière, SFIO), jež je přímým předchůdcem současné Parti Socialiste.¹

Strana se pod vedením Jeana Jaurése rychle rozrůstala a stala se výrazným hráčem na francouzské politické scéně a to zejména díky svému širokému zastoupení na lokální úrovni. Oblibu u voličů si získávali rovněž tím, že do vysoké politiky byli vysíláni spíše zástupci lidu, tedy převážně dělníci, namísto zkušených politiků. (SAFRAN, 2017)

V roce 1958 vedení strany podpořilo jmenování Charlese de Gaulla do úřadu prezidenta, zatímco se bývalý premiér Guy Mollet (SFIO) stal státním ministrem v De Gaullově vládě. Postoj vůči De Gaullově politice však stranu brzy začal rozdělovat. Bývalí členové zakládají nové strany, mezi jinými i např. Parti socialiste autonome, která se v roce 1960 spojila s dalšími menšími levicovými stranami ve Sjednocenou socialistickou stranu.²

Brzy po prezidentských volbách v roce 1969 přestalo SFIO formálně existovat. Spojením SFIO a několika sociálně-demokratických klubů vznikla Parti Socialiste (PS). (SAFRAN, 2017)

Důležitým milníkem v historii Socialistické strany byl kongres v Épinay (1971), kde se François Mitterrand stal předsedou strany. V roce 1972 se PS a PCF (s podporou Parti Républicain Radical et Radical-Socialiste) dohodli na společném koaličním programu pod názvem Programme commun, jež vyzýval k rozšíření sociálního státu a znárodnění významných průmyslových odvětví. (SAFRAN, 2017 & BERGOUNIOUX, 2015: 727-728)

¹ <http://www.parti-socialiste.fr/les-socialistes/notre-histoire/>

² <http://www.parti-socialiste.fr/les-socialistes/notre-histoire/>

Mitterrandem nastavený kurs vedl v následujících letech Parti Socialiste k politické dominanci francouzské levice. Straně se opět podařilo získat podporu většiny pracující třídy, stejně tak jako majitelů obchodů i úředníků a to zejména díky mnoha reformám³, které zavedla koaliční vláda PS-PCF po roce 1981.

V roce 1995 se PS rozhodla uspořádat uzavřené stranické primárky s úmyslem vybrat stranického kandidáta na post prezidenta republiky. Právo účastnit se těchto voleb měli všichni členové Parti Socialiste. (CHOFFAT, 2017: 162)

V roce 1997 se PS překvapivě podařilo vyhrát v předčasných parlamentních volbách vyvolaných novým, tentokrát gaullistickým prezidentem J. Chiracem. Koaliční vláda Lionela Jospina (PS, PCF a Zelených) se však potýkala s mnoha vnitřními rozpory a to převážně v oblasti atomové energie, privatizace průmyslu a penzí. (SAFRAN, 2017)

Předpokládalo se, že zkrácení funkčního období prezidentského úřadu ze sedmi na pět let a s ním spojené „převrácení“ volebního kalendáře, přinese Parti Socialiste určitou výhodu a spolu s ní i možnost opětovné dominance levé strany politického spektra, obzvláště s přihlédnutím ke klesajícím preferencím Parti Comuniste. Výsledky jak prezidentských, tak parlamentních voleb v roce 2002 však ukázaly pravý opak. Kandidát PS Lionel Jospin byl vyřazen již v prvním kole voleb. (MÉNY, 2015: 182-183)

V červnových volbách do národního shromáždění téhož roku ztratila Parti Socialiste sto patnáct křesel. Strana se poté, zejména na jejím kongresu v roce 2003, pokoušela o sebereflexi a interní debatu nad ideologií strany a její politikou. (SAFRAN, 2017)

Při druhých vnitrostranických primárkách, konaných v roce 2006, se počet oprávněných voličů rozšířil díky zavedení nízkonákladového členství, možností stát se plnohodnotným členem strany zaplacením sníženého poplatku, kterou před volbou prosadila Ségolène Royal. (CHOFFAT, 2017: 162)

Poté, co v listopadu F. Holland odstoupil z postu předsedy strany, se konala volba jeho nástupce, při které se ukázalo, do jaké míry je PS rozdělená. Novou předsedkyní stala Martine Aubry rozdílem pouhého 0,02 %. (SAFRAN, 2017)

³ Jednalo se např. o navýšení mezd, zlepšení systému přerozdělování sociálních dávek, decentralizaci byrokratického aparátu nebo znárodnění většiny bank, případně některých velkých průmyslových firem. (SAFRAN, 2017 & BERGOUNIOUX, 2015: 727-728)

V březnu roku 2010 PS uspěla v regionálních volbách, kdy z dvaceti dvou regionů vyhrála ve dvaceti jednom regionu.

V roce 2011 uspořádala strana otevřené primárky, kterým se věnuji v samostatné části. Primárky, stejně jako posléze i prezidentské volby, vyhrál François Hollande, který se tak stal prvním socialistickým prezidentem od dob François Mitterranda.

Na jaře roku 2012 se Socialistům podařilo uspět jak v prezidentských, tak v parlamentních volbách, přičemž měli pod kontrolou i většinu municipalit, departmentů i regionů.

Naneštěstí pro PS ve všech následujících volbách strana zaznamenala značný propad preferencí. Nejprve v březnu 2014 ztratila Parti Socialiste více než 150 měst nad 30 tisíc obyvatel. Poté v květnu dosáhli Socialisté historicky nejnižšího výsledku, tj. 14 %, ve volbách do Evropského parlamentu (od jejich zavedení v roce 1979). Ve volbách do Senátu v září 2014 ztratili Socialisté svou těsnou většinu. Ve volbách v rámci departmentů⁴ v květnu 2015 ztratila PS dvacet čtyři ze čtyřiceti sedmi departmentů, kterým předsedala minulé období a to ve prospěch pravice. (SAFARAN, 2017)

⁴ V roce 2014 byla provedena reforma francouzských kantonů, kdy došlo ke snížení počtu kantonů a změně volebního systému na dvoukolový.

1.2 Les Républicains

Republikánská strana vznikla v květnu 2002 jako nástupnická strana Unie pro lidové hnutí (Union pour un Mouvement Populaire, UMP), která vznikla z úspěšné volební koalice Jacquese Chiraca v roce 2002. Strana byla založena na Gaullistických hodnotách, tedy na nezávislosti zahraniční politiky, obezřetnosti vůči širší integraci Evropské unie, udržení systému V. republiky a v neposlední řadě na udržení socioekonomického růstu.

V květnu 2007 byl prezidentem zvolen kandidát, tehdejší UMP, Nicolas Sarkozy, přičemž o měsíc později se jeho straně podařilo obhájit mandát v Národním shromáždění. (THOMPSON, 2016: 128-130) V roce 2012, tedy v době, kdy se Sarkozy ucházel o své znovuzvolení, mu důvěřovalo už jen zhruba 22 % obyvatel Francie. Za tímto výsledkem stály zejména korupční skandály a jeho luxusní styl života, s nímž se většina francouzské společnosti neztotožňovala. (SAMUEL, 2012). Ve druhém kole prezidentských voleb Sarkozy prohrál s výsledkem 48,4 % : 51,6 % hlasů s François Hollandem. Sarkozy se rozhodl odstoupit z vedení strany poté, co jeho strana ztratila ve volbách do Národního shromáždění 123 křesel.

UMP se poté nacházela ve značném vnitřním zmatku. Sarkozy se ujal vedení strany opět v roce 2014, přičemž se mu podařilo stranu dovést k vítězství v květnových volbách do departementů v roce 2015. Na zakládajícím kongresu 30. května 2015 v Paříži bylo na návrh předsedy Nicolase Sarkozyho změněno jméno strany na již zmiňované Les Républicains, přičemž byla přijata i další ustanovení, mezi nimiž bylo i zavedení principu občanských primárek za účelem vybrání stranického kandidáta na prezidenta. (THOMPSON, 2016: 128-130)

2. Primární volby

2.1 Typologie primárních voleb

Primární volby, nebo také „primárky“, představují demokratický způsob nominace kandidáta do všeobecných voleb. Pokud jsou organizovány politickými stranami, nikoliv vládou, můžeme rozlišit dva typy primárek – uzavřené a otevřené.

Uzavřených primárek, tedy vnitrostranických primárek, se mohou účastnit pouze členové strany. Ti se vybírají z předem známých kandidátů, kteří splní daná kritéria. Tato kritéria jsou obvykle shodná s požadavky na úřad, o němž se bude posléze vítěz primárek usilovat ve všeobecných volbách. Ve Francii byl tento způsob použit např. k volbě stranického kandidáta Parti Socialiste na post prezidenta republiky v roce 1995.

Otevřených primárek se mohou účastnit všichni voliči nezávisle na stranické příslušnosti. Strana, jež primární volby organizuje, však může od voliče například vyžadovat potvrzení o sdílení ideových hodnot strany, či zaplacení příspěvku na pokrytí organizačních nákladů. (HEYWOOD a MASOPUST, 2004: 272)

2.2 Využití primárních voleb

S narůstajícím významem sociálních hnutí a rozvojem tzv. internetové demokracie⁵ se zejména tradiční západní strany potýkají se značným úbytkem členské základny. I když charakter politického aktivismu prochází rychlými změnami, nedá se říci, že by strany byly k tomuto problému lhostejné. (DE LUCA a VENTURINO, 2017: 43) Mnoho z nich se uchyluje k přijetí nových forem organizace a nových způsobů inkluzivnějšího přijímání rozhodnutí v rámci strany.

Výběr kandidátů do volených funkcí, použitím tzv. primárních voleb, je jednou z nejviditelnějších reforem přijatých politickými stranami za účelem širší inkluze v rámci rozhodovacího procesu. Jedná se o možnost rozhodovat o zásadních otázkách strany, která se přenáší z vedení strany buď na straníky nebo na širokou veřejnost. (DE LUCA, 2015: 266-277)

⁵ Lidé mají nyní, víc než kdy dříve, možnost otevřené diskuze o politice díky webovým stránkám jako je Facebook nebo Twitter. Mohou aktivně sdílet své názory na současné dění na všech úrovních politiky, komentovat názory druhých, ale také vznášet kritiku.

Politické strany mají eminentní zájem na udržení členské základny – členové představují jistý zdroj legitimacy, a to zejména v době, kdy nezájem o politiku roste. Navíc jsou užitečným nástrojem mobilizace v době předvolebních kampaní. (DE LUCA, 2018: 2)

V minulosti bylo pořádání primárek téměř výhradní záležitostí amerických stran, nicméně v současnosti je tento proces hojně využíván i v západní Evropě (Francie, Island, Itálie), Latinské Americe, Africe i Asii. (DE LUCA a VENTURINO, 2017: 44)

3. Republikánské primárky 2016

Rozhodnutí Republikánů uspořádat primárky před prezidentskými volbami namísto stranické nominace, pramení především z opatrnosti a nevole významné části členů strany nominovat prezidentským kandidátem Nicolase Sarkozyho. Vzhledem k soupeřivé atmosféře ve vedení strany, finančním skandálům provázejícím Nicolase Sarkozyho při kandidatuře na prezidenta v roce 2012 a nevzpamatování se z prohraných voleb do Národního shromáždění v témže roce, se primárky jevily tou nejméně kontroverzní a do jisté míry kompromisní formou výběru prezidentského kandidáta strany. Strana poprvé použila princip primárních voleb v roce 2014, před volbami do obecních zastupitelstev, aby veřejnosti dala najevo, že se strana již nezmítá ve vnitřní krizi, jež prožívala po skončení Sarkozyho prezidentského mandátu. (BRIANÇON, 2016)

Oficiálním názvem pro republikánské primárky jsou Francouzské primárky pravice a středu (Primaire française de la droite et du centre de 2016), přičemž na tomto názvu trvali především Sarkozyho odpůrci, kteří byli přesvědčeni, že by jeho kontrola nad jádrem strany mohla předem určit vítěze. Naneštěstí se lídr středo-pravé strany Mouvement démocrate (Modem), François Bayrou, odmítl primárek zúčastnit z obavy, že by byl v případě své prohry nucen vyjádřit podporu i tomu vítězi, jehož by za obvyklých okolností nepodpořil. (BRIANÇON, 2016) Další výhodou stranických primárek je eliminace názorově/politicky příbuzných soupeřů, již před prvním kolem prezidentské volby.

3.1 Pravidla

Kandidovat může jakákoliv politická strana, přičemž je v kompetenci strany stanovit vlastní pravidla pro výběr svého kandidáta (v případě kandidátů Les Républicains).

Pravidla, jejichž splněním je podmíněna možnost účastnit se primárek, jsou definována odstavcem čtyři Charter de la primaire („stanovami primárek“). Kandidát je povinen podat závaznou přihlášku Haute Autorité („Vysokému úřadu“) a to nejpozději do pátku 9. září 2016. List kandidátů poté sestavuje Vysoký úřad a musí jej veřejně publikovat nejpozději ve středu 21. září 2016.

Republikánští kandidáti musí splňovat následující kritéria:

1. Musí doložit podporu nejméně dvouset padesáti volených zástupců, kteří disponují právem nominovat kandidáta do prezidentských voleb a zároveň se hlásí ke stanovám primárek. Kandidát musí získat podpisy napříč třiceti departmenty, přičemž maximálně jedna desetina signatářů může pocházet ze stejného departmentu. Minimálně dvacet podpisů musí pocházet od členů parlamentu.

2. Kandidát musí doložit podporu minimálně od dvou a půl tisíce členů Republikánské strany, kteří musí pocházet minimálně z patnácti různých departmentů, přičemž maximálně jedna desetina podporovatelů může pocházet ze stejné federace. (La Charter de la primaire, 2016: Article 4)

Volby se mohou zúčastnit všichni, kteří:

1) jsou zapsáni ve volebním seznamu nebo ti, co nejpozději v den prezidentských voleb dosáhnou věku 18 let,

2) zaplatili příspěvek na pokrytí organizačních výloh ve výši 2 €

3) stvrdili, že ctí republikánské hodnoty pravice a středu a zavazují se ke změně za účelem úspěšného zotavení Francie: „*Je partage les valeurs républicaines de la droite et du centre et je m'engage pour l'alternance afin de réussir le redressement de la France*“. (La Charter de la primaire, 2016: Article 2)

Volby ze zámoří jsou organizovány stejně, jako v případě prezidentských voleb, tedy s přihlédnutím k různým časovým pásmům. Francouzští občané žijící v zahraničí, kteří se registrovali před 16. říjnem 2016, mohou volit pomocí internetu. (La Charter de la primaire, 2016)

3.2 Kandidáti

Vysoký úřad pro primárky zaznamenal celkem jedenáct žádostí, z nichž sedm vyhodnotil kladně. Tři žádosti, konkrétně Frédérica Lefebvre, Mourada Ghazli a Michela Guenaire, byly odmítnuty již 14. září 2016, protože strany nominující tyto kandidáty předem neavizovaly úmysl účastnit se primárek pravice a středu, tedy ani neuzavřely dohodu podle stanov nezbytnou k nominaci kandidáta. (PRIMAIRE OUVERTE DE LA DROITE ET DU CENTRE, 2016a). Žádost Hervého Maritona byla vyřazena 21. září 2016 z důvodu nedoložení dostatečného množství podporovatelů. Vysoký úřad téhož dne rovněž vyhlásil finální seznam kandidátů: Jean-François Copé, François Fillon, Alain Juppé, Nathalie Kosciusko-Morizet, Bruno Le Maire, Jean-Frédéric Poisson a Nicolas Sarkozy (PRIMAIRE OUVERTE DE LA DROITE ET DU CENTRE, 2016b).

Jean François Copé (52 let) v letech 2002 – 2007 zastával pozici mluvčího Chiracovy vlády a mezi lety 2010 až 2012 působil ve funkci generálního tajemníka strany UMP. Řídil se heslem „France décomplexée“ (Francie bez zábran), jež ve vztahu k pravici upravil na „droite décomplexée“ (Pravice bez zábran) – tento termín popisuje představu ekonomicky liberální levice, která dává důraz na hodnoty a bezpečnost. (LE SCAN POLITIQUE, 2016)

François Fillon (62 let) vykonával funkci předsedy Sarkozyho vlády po celé jeho volební období (2007 – 2012). Předtím zastával různé ministerské posty, byl např. ministrem práce a sociálních věcí, životního prostředí nebo školství. V letech 2005 – 2007 byl také senátorem za Sarthe. Fillon se snažil prezentovat jako kandidát nabízející skutečnou změnu. Sliboval, že jako prezident by se usiloval o přijetí většího počtu liberálních reforem, např. o zavedení třiceti devíti hodinového pracovního týdne, o propojení soukromých a veřejných penzí nebo byl pro stanovení jednotného věku pro odchod do důchodu - 65 let. (LE SCAN POLITIQUE, 2016) Dále by chtěl omezit veřejné výdaje o 100 bilionů eur v průběhu pěti let a snížit počet zaměstnanců veřejné služby o půl milionu. Fillon je rovněž považován za kandidáta s nejvřelejším vztahem k Rusku. (VINOCUR, 2016f)

Alain Juppé (71 let) za svou dlouhou politickou kariéru zastával mnoho pozic – byl např. předsedou vlády v letech 1995 – 1997, později ministrem obrany, rozpočtu či zahraničí. V letech 2002 – 2004 předsedal straně UMP a od roku 2006 pracoval jako starosta Bordeaux. (LE SCAN POLITIQUE, 2016) Jeho program nabízel opatrnou a pozvolnou ekonomickou reformu, efektivnější ochranu francouzských hranic a větší investice do obrany a s nimi spojený boj proti terorismu (MCKENZIE, 2016). Byl zastáncem delšího pracovního týdne jehož implementaci chtěl podřídit rozhodnutí zaměstnavatelů a zvýšení hranice důchodového věku. Stejně jako Fillon je pro snížení počtu zaměstnanců veřejné služby, ovšem v maximální výši 250 tisíc míst.

Nathalie Kosciusko-Morizet (43 let) byla zkušenou političkou, která zastávala funkce na všech úrovních politiky. V letech 2004 – 2010 zastávala funkci regionální kancléřky Île-de-France, dále vykonávala mandát poslankyně Národního shromáždění, byla ministryní ve vládě F. Fillona a působila rovněž jako radní v Paříži. Kosciusko-Morizet zastávala liberální ekonomiku, podporovala uzákonění sňatků osob stejného pohlaví a byla i zastávkyní asistované reprodukce. Jejím hlavním cílem v těchto primárních bylo získání větší pozornosti k jí podporovaným sociálním otázkám. (LE SCAN POLITIQUE, 2016)

Bruno Le Maire (46 let) býval ministrem zemědělství ve Fillonově vládě a regionálním kancléřem Haute-Normandie v letech 2010 – 2015. Ve svém programu vyzdvihoval snižování angažovanosti státu a to zejména v sociální oblasti. V otázkách ekonomiky zastával podobné názory jako Juppé nebo Fillon. (LE SCAN POLITIQUE, 2016).

Jean-Frédéric Poisson (53 let) vystupoval jako jediný kandidát mimo Les Républicains. Jako předseda Parti chrétien démocrate (Křesťansko-demokratické strany) propagoval širokou liberalizaci politiky, zajímal se o rodinou problematiku a zastával křesťanské hodnoty. (LE SCAN POLITIQUE, 2016).

Posledním kandidátem za LR byl bývalý francouzský prezident Nicolas Sarkozy. Sarkozy zastával prezidentský úřad v letech 2007 – 2012. Předtím zastával několik ministerských funkcí, vedl např. ministerstvo vnitra (2002 – 2004 a 2005 – 2007) a několik měsíců také ministerstvo financí (v roce 2004). V rámci svého programu chtěl prosadit daňovou reformu a snížení státního dluhu. Dále by chtěl revizí zákona o půdě bojovat proti ekonomické migraci. Sarkozy by také chtěl navýšit rozpočet na obranu, který by podle něj měl v roce 2025 představovat 2 % státního rozpočtu. (COUSIN, 2016).

3.3 Vývoj před prvním kolem

Sarkozy zmínil svůj úmysl kandidovat na prezidenta v srpnu 2016 na straně čtyři své nové knihy „Tout pour la France“ („Vše pro Francii“), kde napsal: „*Rozhodl jsem se kandidovat v prezidentských volbách 2017. Francie si žádá, abych jí dal ze sebe vše. Cítil jsem, že mám sílu vést tento boj v trýznivém okamžiku naší historie.*“ (REUTERS, 2016b). Informace o jeho kandidatuře se ještě před oficiálním vydáním knihy ocitla na internetové stránce facebook.com. François Fillon několik dní poté na setkání v západní Francii promlouval k davu se slovy: „*Kdo by si jen na okamžik dokázal představit, že generál de Gaulle by mohl čelit formálnímu vyšetřování?*“ (VINOCUR,2016c) a „*Těm, kteří nerespektují zákony republiky, by nemělo být umožněno kandidovat. Nemá smysl mluvit o autoritě, když člověk žádnou nedisponuje.*“ (CHRISAFIS, 2016) I když Sarkozyho jméno přímo nezmínil, bylo jasné, že se snaží apelovat na pravicové voliče, aby uvážili, zda si Sarkozy zaslouží jejich podporu. Obzvláště, když čelí hned dvěma obviněním: první obvinění se týká skandálu s financováním kampaní a druhé obvinění je z korupce a ovlivňování politiků po jeho odchodu z úřadu (v roce 2012) (VINOCUR,2016c).

Sarkozy, však nebyl jediným z kandidátů, který čelil trestním obviněním. Bylo odhaleno, že v době, kdy A. Juppé působil coby náměstek starosty Paříže dohodl podstatné snížení nájemného pro svého syna a zrekonstruoval svůj byt z peněz daňových poplatníků. V roce 2004 dokonce obdržel osmnáctiměsíční podmínku kvůli jeho zapojení do skandálu s fiktivními pracovními místy, který výrazně otrásl tehdejší Chiracovou vládou. (THE LOCAL, 2017)

Na konci září 2016 byli podle průzkumu společnosti Kantar Sofres hlavními favority pro postup do druhého kola primárek Alain Juppé (39 %) a Nicolas Sarkozy (34 %). V jejich následném duelu by měl poté větší šanci uspět Juppé, který by podle průzkumu zvítězil v poměru 59 % : 41 %. Důvodem zvyšujících se preferencí v této době kampaně mohlo být způsobeno vyšším zájmem o pravicové primárky. Ve srovnání s průzkumem z minulého měsíce se totiž úmysl účastnit se voleb zvýšil z 11 % na 15 %. (WAINTRAUB, 2016).

A. Juppé jako zkušený politik dal svým voličům jasný slib – chce, aby Francie byla zemí se „šťastnou“ národní identitou. Odvaha k vedení etnicky, nábožensky i ideologicky rozdělené Francie a přesvědčení, že lze nastavit systém tak, aby občané žili v harmonii je tím, co Juppého v této fázi nejvíce odlišilo od ostatních kandidátů. Kontrast byl obzvláště patrný ve srovnání s Nikolasem Sarkozym, který se ve své kampani často odvolával na teoretické hrozby, jež mohou Francii v následujících letech ohrozit, zejména upozorňoval na sílící migraci a terorismus, a na jejich radikální řešení.

První debata pravicových primárek se konala 13. října 2016. V první části debaty kandidáti především seznamovali diváky s jejich programovými prioritami. A. Juppé v této části debaty působil nejméně přesvědčivě zejména díky jeho příliš zdlouhavému vysvětlování, ve kterém se jen těžko dalo orientovat. Naopak F. Fillon v této části debaty dokázal velmi dobře upoutat pozornost diváků a svým přesvědčivým projevem se zapsal do jejich širšího povědomí. (TF1, 2016) Většina kandidátů se do jisté míry v představách o ekonomickém vývoji země shodovala. V otázkách řešení boje s terorismem se kandidáti začali výrazněji profilovat a názorově odlišovat, např. B. Le Maire a N. Sarkozy viděli možné preventivní opatření v detenci osob monitorovaných pro podezření z terorismu bez skutečného dokázání viny. A. Juppé oproti tomuto návrhu stavil možnost soudního dohledu, jež by zachovával veřejné svobody a zásady právního státu. (TF1, 2016) Tématem se stala také politická etika, zejména probíhající vyšetřování N. Sarkozyho a otázka vhodnosti jeho kandidatury na nejvyšší ústavní funkci, kterou zpochybňovala zejména N. Kosciusko-Moziret. Sarkozyho obvinění ustál odvoláním se na jeho formální trestní bezúhonnost. (TF1, 2016)

Na konci října 2016 se rozdíl mezi vedoucím Juppém a druhým Sarkozym neustále zvětšoval. Sarkozy proto začal veřejně obhajovat teorii o „ukradených volbách“, ve které tvrdil, že se k volbám chystá velké množství levicových voličů rozhodnutých zkompromitovat výsledky pravicových primárek. Podle Sarkozyho týmu měl být za tímto komplotem právě Juppé, který by údajně udělal cokoli, aby Sarkozyho nominaci nezískal. I když v průzkumu magazínu L'Obs odpovědělo 57 % voličů levice, že považují možnost účasti ve volbách pravice za férovou, neexistovala žádná data o tom, kolik z nich se opravdu chystalo k volbám přijít. Podle analytika Yves Marie Canna bylo riziko, že levicoví voliči rozhodnou o výsledku pravicových primárek velmi nízké. (VINOCUR, 2016d)

Ve druhé debatě, která se uskutečnila 3. listopadu 2016, se terčem kritiky svých protikandidátů, zejména Sarkozyho, stává A. Juppé kvůli jeho rozhodnutí přijmout příspěvek na kampaň od středového politika Françoise Bayrou, který v roce 2012 podpořil prezidentskou kampaň F. Hollanda. Juppé na obvinění z toho, že proto není spolehlivým konzervativním kandidátem, odvětil, že prezidenti vždy spoléhali na podporu ostatních kandidátů a že podporu od Bayroua přijal již dříve v rámci komunálních voleb coby starosta Bordeaux.

V průběhu debaty se Juppé choval nanejvýš státnicky, na přerušení svými protikandidáty reagoval s úsměvem a umně představil své názory a postoje v otázkách národní bezpečnosti, terorismu a školství. (VINOCUR, 2016e)

I přestože Sarkozy věnoval velkou část přiděleného času pokusu o diskreditaci Juppého, byl schopen přednést své názory na témata, jež mu jako bývalému prezidentovi byla blízká (VINOCUR, 2016e)., Podle průzkumu společnosti Elabe⁶, vyhotoveném po skončení debaty, byl nejpřesvědčivějším řečníkem debaty.

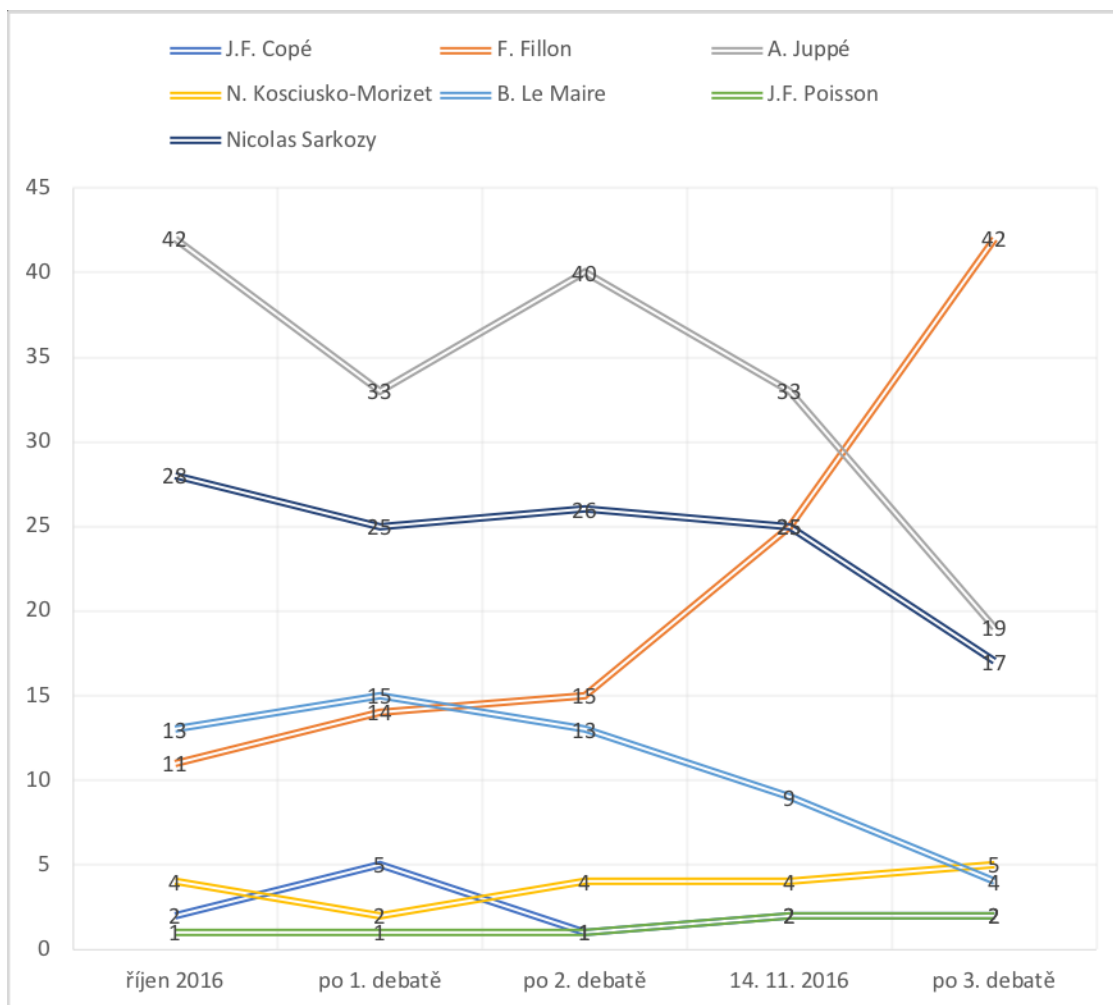
V průzkumu veřejného mínění společnosti OpinionWay publikovaném 15. listopadu 2016, se F. Fillon dotáhl na Nicolase Sarkozy, jehož preference klesly z 31 % na 25% a zaujal spolu s ním druhé místo se ziskem 25 %. A. Juppé, i když se ztrátou 7 % oproti minulému průzkumu, byl stále na prvním místě se 33 %. (LE POINT, 2016) Jednalo se o první průzkum, který favorizoval Fillona na postup do druhého kola primárek.

Důvodem pro Fillonův dramatický skok preferencí se zdál být především jeho výkon v uplynulých debatách. Diváky zaujal svou velmi dobrou orientací v ekonomických otázkách, nevyhýbavými odpověďmi a svou výzvou k „šokové terapii“, kterou by obdivovatel M. Thatcherové podle jejího vzoru Francii naordinoval. (TODD, 2016)

V poslední debatě konané 17. listopadu 2016 kladla kandidátům otázky skupina čtyř novinářů: David Pujadas, Nathalie Saint-Cricq, Jean-Pierre Elkabbach and Hervé Favre zastupující média, podílející se na organizaci debaty. Diváci rovněž dostali možnost pokládat kandidátům otázky prostřednictvím krátkých videí, umístěných na sociální síť Facebook, která byla promítána v reálném čase. Kandidáti dostali na odpověď vždy 90 vteřin.

⁶ <https://elabe.fr/a-gagne-debat/>

Dle průzkumu veřejného mínění, jež vyšel po závěrečné debatě kandidátů pravicových primárek, byl jasným favoritem prvního kola F. Fillon, který se posunul před Juppého, jehož volební preference zaznamenaly strmý pád. (OPINIONLAB, 2016)

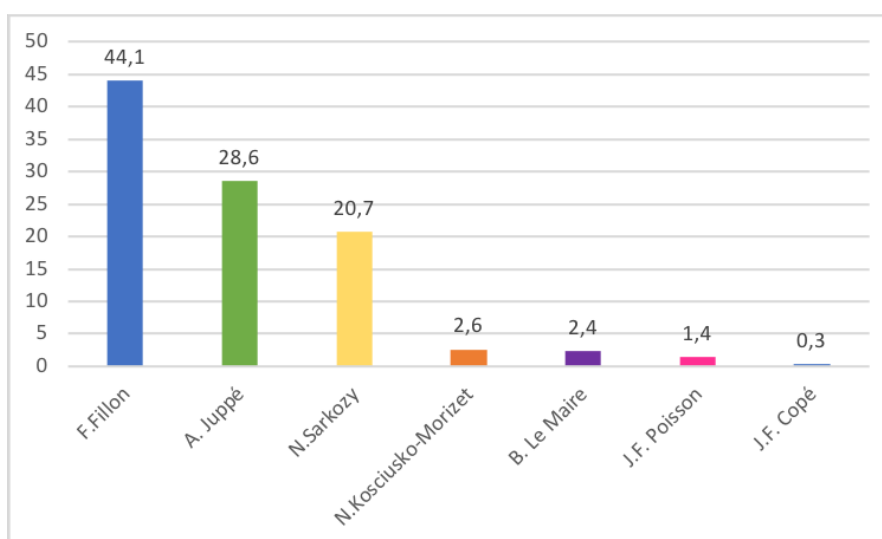

Graf č. 1 Vývoj průzkumu veřejného mínění kandidátů pravicových primárek a středu před prvním kolem volby (vlastní zpracování)

3.4 První kolo voleb

První kolo primárek pravice a středu se konalo 20. listopadu 2016 za účasti 4.298.097 voličů, kteří se zúčastnili voleb v jedné z 10.219 volebních místností po celé Francii (včetně zámořských území).

François Fillon se stal vítězem prvního kola voleb se ziskem 44,1 % hlasů, druhým v pořadí byl se ziskem 28,6 % hlasů Alain Juppé. Následovali Nicolas Sarkozy (20,7 %), Nathalie Kosciusko-Morizet (2,6 %), Bruno Le Maire (2,4 %), Jean-Fédéric Poisson (1,4 %) a Jean-François Copé (0,3 %). (DE LUCA, 2018: 9)

Graf č. 2 Výsledky prvního kola primárek pravice a středu (vlastní zpracování)

Fillonovi se podařilo porazit dosavadního favorita, jak v primárkách, tak v prezidentských volbách, Juppé přijal výsledek voleb s pokorou a slíbil svým podporovatelům, že za ně a za jejich společnou vizi bude bojovat i nadále. (LE MONDE, 2016a)

Podle průzkumu společnosti OpinionWay⁷ byly hlasy voličů ve věku 18 – 34 let takřka rovnoměrně rozloženy mezi tři nejúspěšnější kandidáty – Fillona, Juppého a Sarkozyho. Voliče nad 50 let nejvíce přesvědčil Fillon,

Největší zájem o účast v pravicových primárkách byl v regionu Île-de-France, kde k volbám dorazil takřka milion voličů.

⁷ Sociologie Jour du Vote - Tour 1 Primaire de la droite et du centre / Novembre 2016 Dostupné také z: <http://opinionlab.opinion-way.com/opinionlab/822/617/primaires-de-la-droite-et-du-centre.html>

3.5 Vývoj před druhým kolem

Nicolas Sarkozy před druhým kolem primárek veřejně oznámil, že hodlá dát svůj hlas François Fillonovi, jelikož mu je jeho program bližší, ovšem neřekl, že by jej měli jeho voliči následovat. Nathalie Kosciusko-Morizet se ve druhém kole rozhodla podpořit Alaina Juppého a Bruno Le Maire vyjádřil podporu François Fillonovi. (LE MONDE, 2016a)

Juppé byl ve finálním stádiu kampaně daleko agresivnější než před prvním kolem. Snažil se veřejnosti vykreslit Fillona jako pokračovatele Sarkozyho éry s odkazem na jeho funkci předsedy Sarkozyho vlády: „*Pokud jste byl předsedou vlády prezidenta republiky pět let, znamená to, že jste zodpovědný za to, co se dělo*“. (VINO CUR, 2016f) Rovněž se veřejnost pokoušel přesvědčit o nereálnosti Fillonových předvolebních slibů.

Fillon v posledních dnech před kampaní čelil také útoku ze strany Laurenta Joffrina, editora levicových novin Libération, který jej ve svém editoriale spojoval s francouzským hnutím bojujícím proti zákonu, jež ve Francii legalizoval manželství homosexuálů⁸(JOFFRIN, 2016). Pierre Bergé, majitel Le Monde, sdílel na svém twitterovém profilu názor, že Fillonovi podporovatelé zastávají stejný postoj jako kolaboranti s vichistickým režimem za druhé světové války (BERGÉ, 2016).

Závěrečná debata mezi Fillonem a Juppém se uskutečnila 24. listopadu 2016. V otázkách francouzské ekonomiky se shodli na nutnosti snížení státních výdajů a podniknutí kroků ke snížení nezaměstnanosti, rozcházel se však v přístupech k těmto problematikám. (BRIANÇON, 2016b) V otázkách zahraniční politiky se Juppé pokoušel zdůraznit jejich rozličné postoje vůči Rusku. Fillon, je na rozdíl od Juppého, velkým zastáncem Ruska, dokonce se stavěl proti sankcím, uvaleným na Rusko v důsledku obsazení Krymu. (LE MONDE, 2016d) Oba kandidáti se v debatě obraceli ke všem voličům, nikoliv jen k těm pravicovým. Využili tak možnost získat jistou výhodu v nadcházejících prezidentských volbách.

⁸ I když Fillon nechce zrušit manželství homosexuálních párů, je proti tomu, aby si tyto páry mohly adoptovat děti.

3.6 Druhé kolo voleb

Druhého kola se 29. 11. 2017 zúčastnilo 4.404.812 voličů, účast od minulého kola vzrostla zhruba o stotisíc.

Vítězem se stal François Fillon, který získal 66,5 % odevzdaných hlasů, zatímco Alain Juppé získal 33,5 % hlasů.

Tento výsledek voleb byl velkým překvapením pro všechny, včetně agentur provádějících výzkumy veřejného mínění. K vítězství Fillonovi pomohla vysoká účast, jeho schopnost oslovit více skupin příznivců středo-právěho spektra a jeho společensky uznávaná prezentace coby čestného politika. (DE LUCA, 2017: 14)

Korsiku a Réunion, kde vyhrál v prvním kole N. Sarkozy v kole druhém získal Fillon, kterému se podařilo uchvátit také čtyři ze šesti departmentů v Nové Akvitánii, kde v prvním kole vyhrál Juppé. Seine-Saint-Dennis, kde v prvním kole zvítězil Juppé v kole druhém rovněž připadlo Fillonovi. (FRANCEINFO, 2016)

3.7 Výstup z *Primaire française de la droite et du centre*

Les Républicains coby moderní pravicově orientovaná strana zaznamenala značnou podporu veřejnosti, která v důsledku Hollandovy kontroverzní a nejméně populární vlády v novodobé historii Francie, bažila po změně. Rozhodnutí uspořádat primární volby představovalo jistý kompromis mezi Sarkozyho podporovateli a jeho početnými odpůrci v rámci strany.

Favority voleb byli takřka od samého začátku Alain Juppé a Nicolas Sarkozy. Brzy po oficiálním spuštění kampaně se Juppé díky svému pozitivnímu přístupu, solidnímu programu a image zkušeného státníka dostal do popředí v průzkumech veřejného mínění. Fillon se ještě v říjnu 2016 v průzkumech objevoval až za Sarkozym a Le Mairem. Po druhé debatě kandidátů začaly jeho preference skokově růst přičemž v polovině listopadu již sdílel se Sarkozym druhé místo. Těsně před volbami se jeho preference zvýšily natolik, že do prvního kola voleb šel jako favorit.

Nelze říct, že by Juppé nebo Sarkozy udělali nějakou zásadní chybu ve svých přístupech ke kampaním. Fillon však dokázal shromáždit podporu napříč středo-pravým spektrem a dokázal zmobilizovat své podporovatele, aby skutečně k volbám přišli. Předpokládaná účast se podle průzkumů společnosti OpinionWay na začátku listopadu pohybovala mezi 2,6 až 3 miliony voliči. Zájem o pravicové primárky vzrost a průzkum uveřejněný před prvním kolem volby avizoval účast mezi 4,5 – 5 miliony voličů. (OPINIONWAY, 2016)

Tím, že primárky byly organizovány zhruba pět měsíců před prezidentskými volbami, postrádaly schopnost reagovat na náhlé změny a kauzy otrásající samotnou kampaní. Zásadním zvratem ve Fillonově kampani byla tzv. Penelopegate, finanční skandál obviňující Fillona z formálního zaměstnávání své ženy Penelope a dalších rodinných příslušníků na placených pozicích bez prokazatelné pracovní náplně. (CRISAFIS, 2017). Stanovy pravicových primárek navíc nedisponují žádnou možností odvolání vítězného kandidáta a to ani přes nátlak ze strany Les Républicains. Fillon se rozhodl v prezidentské kampani setrvat. V důsledku skandálu proto někteří členové strany vyjádřili podporu jiným prezidentským kandidátům, zejména E. Macronovi.

Pravicoví kandidáti, byli jedni z favoritů voleb již od začátku díky očividnému selhání levicové vlády. Domnívám se, že v kontextu prezidentských voleb v roce 2017 nepřineslo rozhodnutí adaptace principu nominace stranického kandidáta skrze primární volby žádný signifikantní přínos.

Prezidentské primárky Parti Socialiste

3.8 Prezidentské primárky 1995

Parti Socialiste poprvé využila možnosti stranických primárek v roce 1995, kdy potřebovala vybrat vhodného nástupce za François Mitteranda, stahujícího se z politické scény. (De Luca, 2015: 266-277). V té době strana nedisponovala žádnou osobností, jež by byla přirozeným a nepopíratelným Mitterandovým nástupcem, a to zejména díky rozhodnutí Jacquese Delorse, předsedy Evropské komise (1985-1995), jež měl podle průzkumů největší šanci porazit kandidáty ostatních stran, odmítnout nabídku stát prezidentským kandidátem PS. (CHOFFAT, 2017:162).

V uzavřeném stranickém hlasování dne 3. února 1995, zvítězil nad Henri Emmanuellem, a to zejména díky dlouhodobé stranické podpoře, Lionel Jospin. Z celkem 79 345 odevzdaných hlasů získal Jospin podporu 52 250 stranických kolegů, tedy 65,85 % hlasů.

I když v prvním kole prezidentských voleb získal Jospin vyšší voličskou podporu, ve druhém kole jej porazil dlouholetý starosta Paříže Jacques Chirac. (Perottino, 2012: 116 & CHOFFAT, 2017:162 & MÉNY, 2015: 28-29)

4.2 Prezidentské primárky 2006

Pro následující prezidentské volby v roce 2002 se PS rozhodla stranické primárky nepořádat, protože se Lionel Jospin, jako úspěšný předseda vlády v období kohabitace⁹, stal přirozeným kandidátem strany na prezidentský post. (DE LUCA, 2018: 5).

Jospinův neúspěch v prezidentských volbách 2002, kdy vypadl již v prvním kole, jako v pořadí třetí za J. Chiracem, obhajujícím prezidentský úřad, a J. M. Le Penem, kandidátem Národní fronty (Front national), vyústil v jeho stažení se z politiky.¹⁰ (MÉNY, 2015: 28-29).

Parti Socialiste se poté ocitla v situaci, kdy byla opět zanechána bez jasného lídra. V roce 2006 se PS rozhodla na návrh Ségolén Royal rozšířit počet oprávněných voličů v rámci primárek tím, že dosavadním nestraníkům byla nabídnuta možnost nejen se voleb účastnit, ale také být volen/zvolen a to za symbolický poplatek 20 €. Zaplacením uvedené částky se její plátce stal plnohodnotným členem strany.

Tyto volby pak vyhrála právě S. Royal, která zvítězila ve sto čtyřech z celkových sto sedmi vnitrostranických federací (departmentálních organizací PS). Z celkového počtu hlasů (179 412) získala Royal 108 807 hlasů, tedy 60,65 %. Poprvé v historii se tak stalo, že byla zvolena kandidátka, jež ve straně nikdy nezastávala významnější funkci. (Perottino, 2012: 116-17 & Choffat. 2017: 162). Royal vedla v průzkumech veřejného mínění a média ji značně favorizovala.

Na rozdíl od roku 1995, kdy kampaň trvala pouhých patnáct dní, se kampaň v roce 2006 natáhla na šest týdnů, jež byly nabitě televizními debatami kandidátů v atraktivních vysílacích časech a hojnou reklamou v médiích. (Dolez, 2015: 71). Ovšem orientace na všeobecné publikum se v rámci strany projevila negativně, neboť postupně docházelo k „*hlubšímu rozdrobení stranické identity a oslabení stranické disciplíny.*“ (Perottino, 2012: 116-17).

⁹ Stav, kdy prezident a premiér vlády jsou představiteli odlišných politických táborů, tzn., že se prezident nemůže opřít o většinu v parlamentu.

¹⁰ Élection présidentielle 2002. *France-Politique* [online]. [cit. 2018-01-21]. Dostupné z: <http://www.france-politique.fr/election-presidentielle-2002.htm>

4.3 Občanské primárky 2011

Primárky, jejichž charakter odpovídá primárním volbám v roce 2017, poprvé proběhly v roce 2011, kdy byly uspořádány první plně otevřené primární volby v rámci francouzské levice. Návrh s názvem „Za otevřené a občanské primárky“ se neomezoval pouze na změnu způsobu nominace prezidentského kandidáta Socialistické strany, nýbrž počítal s volbami, jichž by se účastnili i kandidáti ostatních levicových parlamentních stran. Návrh byl přednesen státním tajemníkem pro obnovu Arnaudem Montebourgem 18. června 2009. (TREILLE, 2017: 99).

V tomto konkrétním případě nebylo usilováno o prostou systémovou změnu volby stranického kandidáta na post prezidenta, nýbrž se opět hledalo východisko z krize ve vedení strany (absenci přirozeného, silného a všeobecně přijatelného lídra), kterou strana prodělává od porážky jejího kandidáta Lionela Jospina v roce 2002. (TREILLE, 2017: 99)

Mezi další důvody, jež vedly socialisty k adaptaci primárek, patřilo přesvědčení, že způsob nominace stranického kandidáta stávajícími členy nebyl dostatečně legitimním, resp. nebyl považován za dostačující. V rámci strany rovněž panoval názor, že pořádáním otevřených primárek získá jejich kandidát výhodu oproti ostatním prezidentským kandidátům v podobě většího zájmu médií. (DE LUCA, 2018: 7).

Přijetím výše zmíněného návrhu vnitrostranickým hlasováním 1. října 2009 se strana vydala směrem k modernizaci systému reprezentativní demokracie, tedy alespoň v tomto duchu bylo prezentováno rozhodnutí přenechat odpovědnost za nominaci vítězného kandidáta PS veřejnosti. Strana tímto rozhodnutím utišila i probíhající rivalitu mezi Ségolén Royal a Martine Aubry, jež se obě viděly v čele strany. (TREILLE, 2017: 100).

Bohužel se do projektu nakonec zapojila kromě Parti Socialiste pouze jedna strana a to Levicová radikální strana (Parti radical de gauche), takže původní širší záběr nebyl naplněn.

V roce 2006 se primárek mohli účastnit pouze členové strany, ovšem v těchto volbách mohl hlas odevzdat každý francouzský občan a to bez povinnosti stát se členem strany, jež zaplatili správní poplatek v minimální hodnotě 1 euro¹¹ a svým podpisem se přihlásil k republikánským a levicovým hodnotám (svoboda, rovnost, bratrství, sekularismus, spravedlnost a solidarita). (TREILLE, 2017: 101 – 102 & PEROTTINO, 2012:118-119).

První kolo primárek bylo naplánováno na 9. října 2011 a druhé kolo o týden později, tedy na 16. října 2011.

Základní podmínkou kandidatury za Parti Socialiste bylo členství ve straně a vyjádření politické podpory buď od:

- a) 5 % socialistických členů parlamentu (sedmnáct podporovatelů),
- nebo
- b) 5 % členů národní rady PS (šestnáct nominací),
- c) 5 % socialistických regionálních a departmentálních zastupitelů (tedy sto podpisů, ovšem pouze tehdy, platí-li, že podporovatelé pocházejí z minimálně deseti departmentů a čtyř regionů),
- d) 5 % socialistických starostů měst s více než deseti tisíci obyvateli (šestnácti podporovateli, jež zároveň museli být minimálně ze čtyř regionů). Každý z těchto podporovatelů mohl vyjádřit svou pomoc pouze jednomu kandidátovi. (PEROTTINO, 2012:118-119)

Vzhledem k tomu, že tyto občanské primárky měly za cíl vybrat vhodného kandidáta pro prezidentské volby, nebylo ždným překvapením, že podmínky kandidatury v primárkách byly shodné s podmínkami prezidentské kandidatury. Kandidáti se rovněž museli oficiálně zaregistrovat a to mezi 28. červnem a 13. červencem 2011. (PEROTTINO, 2012:118-119).

¹¹ Výše příspěvku se mohla pohybovat až do výše 150 Eur.

Výše zmíněná pravidla se však týkala pouze Parti Socialiste. Další případné levicové strany měly nominovat pouze jednoho kandidáta, jež by získal v rámci strany nejvyšší podporu a splňoval by podmínky určené jeho stranou. V případě těchto konkrétních voleb byl takto postaven pouze jeden kandidát a to Jean-Michel Baylet, předseda Levicové radikální strany.

Za Socialistickou stranu se nakonec voleb účastnilo pět kandidátů: Martine Aubry, Françoise Hollande, Arnaud Montebourg, Ségolén Royal a Manuel Valls.

Na podzim roku 2011 hlasovalo v prvním kole občanských primárek Parti Socialiste a Parti radical de gauche nad 2,6 milionu voličů, přičemž druhé kolo zaznamenalo až 2,8 milionů hlasů. (CHOFFAT. 2017: 162).

Z prvního kola postoupili dva nejúspěšnější kandidáti, kteří se utkali o týden později ve druhém kole. François Hollande se stal vítězem druhého kola se ziskem 1 607 268 hlasů (56,57 %), kdy porazil Martine Aubry, která získala 1 233 899 hlasů (43,43 %). Poprvé ve francouzské historii tak byl zvolen kandidát na prezidenta takřka třemi miliony lidí již před oficiálním zahájením kampaně a samotnými volbami.

4.4 Občanské primárky 2017

Ve světle úspěšných primárních voleb, ve kterých zvítězil François Hollande, který byl posléze zvolen i francouzským prezidentem, se Socialisté společně s Union des démocrates et des écologistes (UDE), Parti écologiste (PE) a Front démocrate (FD) v rámci tzv. La Belle Alliance populaire rozhodli uspořádat primárky (Primaire citoyenne) i před nadcházejícími prezidentskými volbami v roce 2017. Strana PRG (Parti radical de gauche), jež se účastnila již primárek v roce 2011, nejprve 29. června 2011 nabídku zúčastnit se těchto primárek odmítla. Ovšem poté, co předsedkyně PRG Sylvia Pinel oznámila ústředí strany svůj záměr participovat ve volbách, bylo jejímu rozhodnutí 14. prosince 2011 vyhověno. (LE MONDE, 2016).

Volby byly naplánovány na 22. a 29. ledna 2017. Jednalo se o volby dvoukolové, přičemž pokud by jeden z kandidátů získal nadpoloviční většinu hlasů již v prvním kole, stal by se vítězem primárek.

O konání těchto primárek bylo rozhodnuto již v červu 2016, kdy se předpokládalo, že právě tyto volby by mohly obnovit důvěru v úřadujícího prezidenta Françoise Hollanda, jehož podpora, dle statistiky¹² zpracované IFOP (Institut français d'opinion publique) a TNS Sofres, v průběhu výkonu prezidentské funkce až na několik výjimek klesala, přičemž v listopadu dosáhla hodnoty 4 % - nejnižší hodnoty důvěry ve francouzského prezidenta od zavedení těchto průzkumů. (NOACK, 2016).

Již v roce 2013 byl F. Hollande prohlášen za „nejméně populárního prezidenta v historii Francie“, když jeho „approval rating“ spadl na 26 %, čímž předčil svého předchůdce Nicolase Sarkozyho, který nikdy nespadol pod 30 %. Mezi hlavní důvody této nepopularity patří podle deníku The Washington Post jeho nerozhodnost, jež mu byla vyčítána zejména na začátku jeho funkčního období.

¹²https://img.washingtonpost.com/wpapps/imrs.php?src=https://img.washingtonpost.com/blogs/worldviews/files/2016/12/Hollande_Decnew.jpg&w=1484

Mezi hlasy ozývajícími se z opozice převážil názor, že i když se za Hollanda podařilo Francii dostat z recese, spousta důležitých problémů, jež si zasloužila prezidentovu pozornost, zůstala nevyřešena, např. vysoká nezaměstnanost¹³, sílící divize mezi pravicí a levicí a neustávající hrozba terorismu¹⁴. (NOACK, 2016).

Poté, co F. Hollande 1. prosince 2017 ohlásil svůj úmysl znovu nekandidovat, představovaly primárky skvělý způsob, jak se vypořádat s krizí.

4.4.1 Pravidla

Po úspěšných prezidentských volbách v roce 2012 se členové strany sešli na kongresu v Toulouse, kde přijali několik článků týkajících se inkluzivního procesu ve výběru kandidátů:

1. podle čl. 5.3.1 o datu prezidentských primárek rozhoduje Národní rada PS a to nejméně rok před prezidentskými volbami;
2. článek 5.3.2 definuje minimální požadavky pro účast ve volbách, přičemž ten, kdo chce přijít k volbám, musí být veden ve voličských arších nebo dosáhnout 18 let věku nejpozději v den prezidentských voleb a současně musí svým podpisem stvrdit, že se ztotožňuje se základními principy strany a zaplatí správní poplatek ve výši 1 Eura;
3. podle čl. 5.3.3 musí být zřízena národní komise zodpovědná za organizaci primárních voleb (DE LUCA, 2017: 8).

Strany Belle Alliance populaire se dohodly na tom, že konkrétní podmínky kandidatury v nadcházejících volbách Primaires citoyennes de la gauche et des écologistes (Občanské primárky levice a ekologů) si stanoví jednotlivé strany samostatně, přičemž kandidáti všech stran musí současně splňovat kritéria pro kandidaturu v prezidentských volbách.

¹³ Průměrná míra nezaměstnanosti ve Francii se podle statistik Eurostatu (<http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/visualisations#Ecotrends>) v období května 2012 – května 2017 pohybovala v průměru kolem 10,2 %. Míra nezaměstnanosti začala klesat až v lednu 2017.

¹⁴ V době, kdy byl F. Hollande prezidentem, čelila Francie několika teroristickým útokům – útok na redakci časopisu Charlie Hebdo a útoky v Paříži a v Nice.

Pro kandidáty Parti Socialiste platila následující pravidla:

1. Všichni kandidáti museli získat podporu od tzv. kmotrů, a to buď 5 % řádných členů Národní rady, 5 % parlamentních socialistů nebo 5% socialistických radních z nejméně čtyř regionů a deseti departmentů, 5 % starostů zvolených za socialisty působících v městech s více než deseti tisíci obyvateli (současně musí zastupovat minimálně čtyři regiony a deset departmentů);
2. podepsat a respektovat etickou listinu a deklaráci závaznosti k občanským primárkám (PARTI SOCIALISTE, 2018).

Parti Socialiste svým kandidátům rovněž poskytne příspěvek v hodnotě 50 tisíc euro, ovšem vyžaduje od svých kandidátů, že budou respektovat vítěze voleb a podpoří jej v prezidentské volbě. (PARTI SOCIALISTE, 2018).

4.4.2 Kandidáti

V prosinci 2016 oznámil Vysoký úřad sedm kandidátů, jenž splnili všechna kritéria pro účast v Občanských primárkách. Za Parti Socialiste kandidovali Benoît Hamon, Arnaud Montebourg, Vincent Peillon a bývalý předseda vlády Manuel Valls. Front démocrate (FD) ve volbách zastupoval Jean-Luc Bennahmias, Parti écologiste (PE) reprezentoval François de Rugy a Sylvia Pinel kandidoval za Parti radical de gauche (PRG).

První ze čtveřice socialistických kandidátů byl 49letý Benoît Hamon, který byl v letech 2004 – 2009 poslancem Evropského parlamentu, v letech 2008 – 2012 byl mluvčím Parti Socialiste a ve vládě M. Vallse zastával post ministra školství. Mezi jeho hlavními body programu bylo zavedení univerzálního základního příjmu (UBI¹⁵ – universal basic income), zavedení více prostředků kontroly exekutivy a legalizace konopí (LAURENT, 2016).

¹⁵ Jedná se o systém vyplácení pravidelné a jednotné peněžité dávky sociálního zabezpečení všem lidem bez jakýchkoli podmínek.

Bývalý ministr financí a vystudovaný právník, Arnaud Montebourg (54 let), se zúčastnil již primárek v roce 2011, kdy se se ziskem 17 % hlasů umístil v prvním kole na třetím místě. Ve své kampani avizoval úmysl zrušit daně, uvalené na střední a dělnickou třídu v posledních pěti letech. Podporoval také povinnou šestiměsíční vojenskou či civilní službu (DE LUCA, 2017: 9 & LAURENT, 2016).

Vicent Peillon (56 let) byl již dvakrát členem Evropského parlamentu a také od roku 2012 působil ve funkci ministra školství. V kampani si dal za cíl znovu sjednotit levici. Obhajoval 35hodinový pracovní týden, jež socialisté zavedli v roce 2000 a byl proti zrušení solidární daně z bohatství, týkající se francouzských občanů s majetkem přesahujícím 1,3 milionu eur (LAURENT, 2016).

Manuel Valls (54 let) působil v politice již od roku 1988, kdy byl členem kabinetu Michele Rocard. V prezidentských volbách v roce 2011 získal Manuel Valls přízeň pouhých 6 % voličů, ovšem po Hollandově vítězství byl jmenován ministrem vnitra a posléze i předsedou vlády. Funkce se vzdal ve prospěch své kampaně v primárkách, které se od začátku prosince 2016 hodlal naplno věnovat. Mezi své předvolební sliby např. zařadil i snížení daní pro střední a nižší třídy „na dlouho“, jak sám pronesl. Dále chtěl usilovat o vyrovnání rozdílů v platech mužů a žen. Valls se svými názory řadil na pravou stranu levicového spektra (DE LUCA, 2017: 9 & VINOUCUR a KING, 2016).

Jean-Luc Bennahmias (61 let) za FD byl zvolen v roce 2004 do Evropského parlamentu, ve kterém působil až do roku 2014, kdy založil vlastní stranu. Ve svém programu vyzdvihoval implementaci závěrů Klimatické konference v Paříži (2015), legalizaci kanabisu, vytvoření „opravdového“ evropského rozpočtu, který by fungoval v rámci Eurozóny (LAURENT, 2016).

François de Rugy (42 let), kandidát Parti écologiste (PE) a její zakladatel, byl poslancem Národního shromáždění od roku 2007. V rámci kampaně si budoval profil reformního ekologa (LAURENT, 2016).

Sylvia Pinel (38 let), jež kandidovala za PRG, se stala po zvolení F. Hollanda v roce 2012 první ministryní řemesel, komerce a turismu. V roce 2014 nahradila Cécila Duflota na postu ministra pro bydlení. V únoru 2016 odešla z vlády, když se stala viceprezidentkou regionální rady Occitanie (LAURENT, 2016).

4.4.3 Vývoj před prvním kolem

Manuel Valls úzce spolupracoval s F. Hollandem od roku 2012, kdy zastával funkci jeho mluvčího v rámci prezidentské kampaně. Hollande Vallsovi důvěřoval, a poté co se stal prezidentem, jej odměnil za jeho služby postem ministra vnitra a posléze jej v dubnu 2014 jmenoval dokonce předsedou vlády (VINOCUR, 2016). Hollandova podpora veřejnosti dlouhodobě klesala, a to zejména díky jeho nedostatku autority, nerozhodností, dále přijetím neoblíbených reforem s cílem liberalizovat trh a nakonec také i vydáním knihy "Co by prezident neměl říkat: Tajemství pěti let ve funkci", ve které novináři z Le Monde citovali Hollandovy výroky na adresu jeho stranických kolegů, soudců - a ostatních politiků, přičemž největší rozruch způsobily jeho výroky o islámu (MELANDER, 2016). Valls této Hollandovy slabosti využívá a profiloval se do role jeho přirozeného nástupce, od kterého se zároveň i distancuje. Ještě předtím, než Hollande oficiálně ohlásil svůj úmysl nekandidovat, prohlásil však Valls ve svém interview s týdeníkem JDD, že je připraven postavit se Hollandovi v levicových primárkách.

Vallsova středolevá orientace, jeho autoritářský přístup k vedení, i fakt že dvakrát využil exekutivních příkazů, aby obešel parlament se však nesetkala s příliš velkou podporou. Navíc levicovní voliči mu mohli zazlívat jeho podporu kontroverzního opatření, na základě kterého by byli teroristé byli zbaveni jejich občanství. (VINOCUR, 2016b).

Organizátoři Vallsovy kampaně předpokládali, že i přes výše zmíněné problémy je jejich leader stále nejlegitimnějším levicovým kandidátem. Mezi nejdůležitější kroky Vallsova týmu na začátku kampaně patřilo vyhranění se v otázkách, jež obvykle nejsou v působnosti předsedy vlády, jako jsou např. globalizace, ke které zaujal skeptický postoj, když v listopadu 2016 pronesl v rozhovoru pro deník Les Echos větu: „Globalizace dlouhodobě slibuje prosperitu, více a lépe placených pracovních příležitostí, ale musíme čelit skutečnosti, že tento slib nebyl splněn“ (VINOCUR, 2016b).

Vincent Peillon, který se do souboje o socialistickou nominaci přihlásil dne 11. prosince 2016, se již od začátku profiloval vůči Vallsovi zejména tím, že stavěl do role sjednotile strany, přičemž svými názory se řadí k centrální levici. Noviny Le Figaro jej dokonce označily za „střelu proti Vallsovi“, i když podle průzkumů bývalý ministr školství za Vallsem zaostával (REUTERS, 2016a).

Dne 12. prosince 2016 se konala první televizní debata všech kandidátů usilujících o stranickou nominaci. Valls čelil kritice svých bývalých ministrů, Hamona a Montebourga, zejména v oblasti jeho (a Hollandovy) politiky, kterou považovali na levicovou vládu za příliš pravicovou. Montebourg kritizoval zejména Vallsovo rozhodnutí neprojednat reformu, jež ovlivňuje 29 milionů pracujících, se zástupci odborů a fakt, že takto velké rozhodnutí bylo přijato exekutivním příkazem, tedy bez delší rozpravy a řízení v parlamentu. I když se M. Valls chtěl v očích médií co nejvíce distancovat od politiky, jež s F. Hollandem prosazovali, v debatě si za svými rozhodnutími stál, přičemž se nebál vyslovit, že je hrdý na práci, kterou společně udělali (BRIANÇON, 2017a).

Zvolený formát debaty téměř nedovoloval kandidátům na sebe vzájemně reagovat, což způsobilo, že velkou část debaty zabíraly strohé monology jednotlivých kandidátů. Ani jeden z přítomných se nepouštěl do otázky veřejného financování svých navrhovaných změn, přičemž v případě B. Hamona by debata na toto téma byla zcela namístě vzhledem k tomu, že ve svém programu zmiňoval zavedení univerzálního základního příjmu, jež by znamenal opravdu velký zásah do státního rozpočtu, pokud by jej prosadil. Stejně jako debaty o veřejném financování a schodku státního rozpočtu, nepřišla na řadu ani nezaměstnanost, která se již více než pět let pohybuje kolem 10 % (BRIANÇON, 2017a).

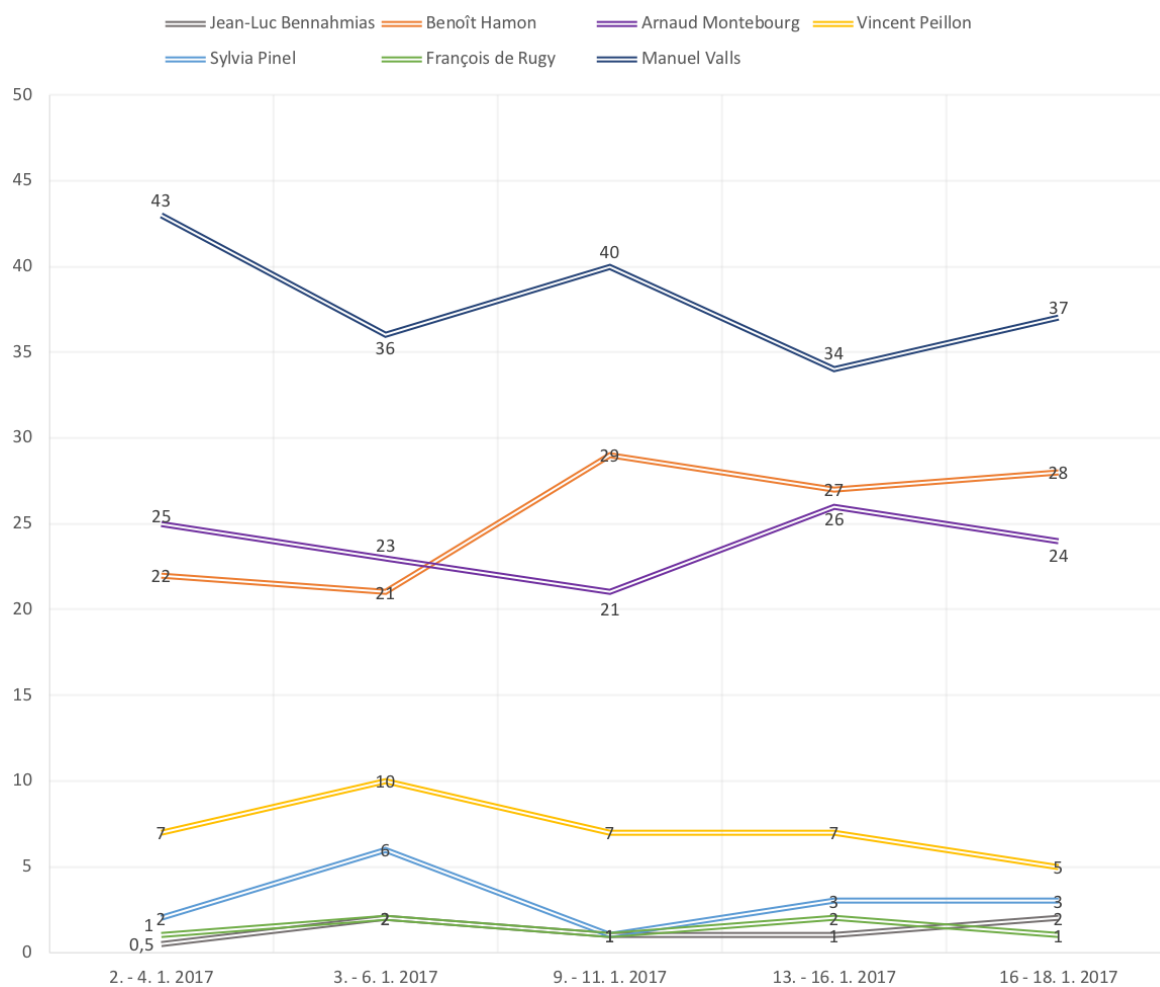
Debata ve výsledku neotevřela žádná předem neprobíraná témata a její průběh nefavorizoval ani neublížil žádnému z účastníků. V následujících týdnech se konaly ještě dvě další debaty, které rovněž nijak zvláště kartami nezamíchaly.

V průběhu kampaně šlo pozorovat významnou změnu ve Vallsových postojích a názorech oproti jeho chování předsedy vlády. Například v jednom z interview prohlásil, že tak „sprostý legislativní nástroj“ (myšleno exekutivní příkaz) by měl být zakázán, i přestože sám jej využil hned několikrát (VINOCUR, 2017a). Dále změnil svůj postoj vůči uprchlíkům. Jako předseda vlády stanovil počet těch, které Francie přijme na 30 tisíc, ovšem při kampani tvrdil, že jich mohlo být přijato až o 70 tisíc více. (VINOCUR, 2017a).

B. Hamon se rozhodl v kampani apelovat zejména na „pravé“ voliče Parti Socialiste. Svým programem očividně favorizoval sociální stát, ochranu národních zájmů a zavedení univerzálního základního příjmu, který by podle něj zabezpečil všechna sociální minima – tedy náklady na bydlení a základní potřeby každého jedince. Základní příjem měl dosahovat částky 750 euro měsíčně, což by představovalo náklady 300 bilionů eur ročně. V návaznosti na technické provedení tak velkého státního výdaje B. Hamon tvrdil, že vytvoření takového systému by muselo být podmíněno daňovou reformou, jenž by se však nedotkla střední a nižší vrstvy obyvatel (LE MONDE, 2016). Tvrdil, že v případě prosazení legalizace marihuany by daně, odvedené z jejího prodeje, pokryly značnou část výdajů na výplatu univerzálního příjmu. Dále sliboval, že po svém případném zvolení by se zasadil o zkrácení pracovního týdne o tři hodiny, tedy na třicet dvě hodiny týdně. Díky výše zmíněným návrhům sklídl velkou kritiku hlavně z řad svých oponentů, kteří jeho návrhy považovali za nereálné, ignorující ekonomickou a fiskální realitu a do jisté míry také za značně populistické (BRIANÇON, 2017b).

Ještě před prvním kolem primárek zaznamenal jeden z kandidátů, konkrétně Manuel Valls, několik útoků vůči své osobě. Jednalo se např. o vhozenou mouku přímo do obličeje v průběhu jeho návštěvy ve Štrasburku, kdy Valls incident přešel jako vyjádření názoru v demokratické společnosti. Ovšem to, že jeden z účastníků jeho setkání v Bretani mu po podání ruky uštedřil facku, již nenechal bez následků. Při cestě zpět do Paříže ještě ten večer prohlásil, že vůči 18 letému přívrženci extrémní pravice vznesl obvinění za napadení veřejného činitele (REUTERS, 2017).

Průzkumy veřejného mínění, konané v průběhu ledna 2017, vždy favorizovaly Manuela Vallse. Valls by podle průzkumu, publikovaného 18. ledna 2017 společností Opinion Way, získal ve volbách 37 % hlasů. Podle stejného výzkumu by Benoît Hamon získal 28 % a Arnaud Montebourg 24 %. Z grafu je patrné, že oproti průzkumům ze začátku ledna 2017 Manuel Valls ztratil 5 % bodů, zatímco Benoît Hamon 6 % získal, a to zejména díky kampani, zacílené na tradiční levicové voliče. Průzkum předpokládal účast mezi 1,9 a 2,1 miliony voličů (OPINIONWAY, 2017).

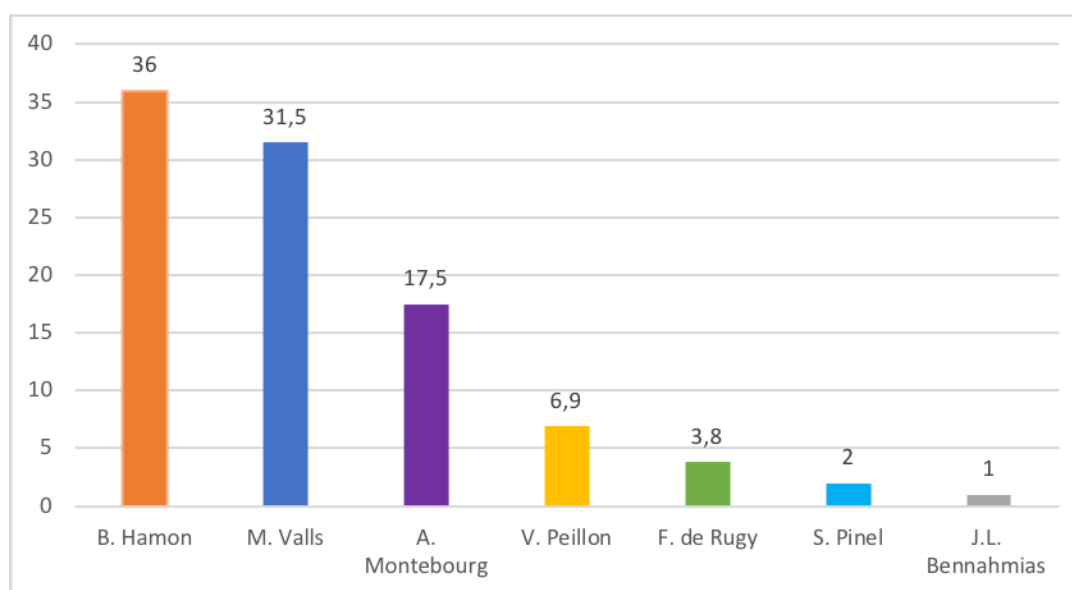

Graf č. 3 Vývoj průzkumu veřejného mínění kandidátů občanských primárek před prvním kolem volby (vlastní zpracování)

4.4.4 První kolo voleb

Prvního kola občanských primárek se 22. ledna 2017 zúčastnilo 1.655.919 voličů, což bylo méně, než se očekávalo. Ve srovnání s prvním kolem primárních voleb v roce 2011 přišlo k urnám zhruba o milion voličů méně.

B. Hamon se stal překvapivým vítězem s podporou 36 % voličů, druhým byl M. Valls s 31,5 % a za nimi následovali A. Montebourg (17,5 %), V. Peillon (6,9 %), F. de Rugy (3,8%), S. Pinel (2 %) a J. L. Benaahmias (1 %).

Graf č. 4 Výsledky prvního kola levicových primárek (vlastní zpracování)

Dle dat sesbíraných v okolí volebních místností, lidé spíše než budoucího francouzského prezidenta přišli zvolit člověka, jehož by rádi viděli v čele strany, resp. jehož kurz je jim sympatičtější. Hamon, který odešel z Hollandovy vlády v roce 2014 na protest vůči liberálnějšímu směřování fiskální politiky, byl volbou pro ty, kteří byli přívrženci tradiční levice (BRIANÇON, 2017b).

Manuel Valls v neděli večer (dne 22. ledna 2017) výsledky voleb komentoval slovy: „*To, co je v sázce, není jen přežití Socialistické strany, ale celé francouzské levice*“. Dále vyzýval voliče, aby přišli volit i v druhém kole (BRIANÇON, 2017b). Projev jako je tento demonstrují, jak rozdělená PS ve skutečnosti je. Ať už vyhraje Hamon nebo Valls je jasné, že prohru ani jeden neponese se ctí a úctou k volbě většiny.

Ve skupině voličů mezi 18 – 24 lety získali nejvyšší podporu Valls a Montebourg. Valls získal vysokou podporu i u voličů mezi 25 až 34 lety. Hamon dominoval voličům mezi 35 a 49 lety, což bylo překvapením, protože se Hamon ve své kampani důsledně zaměřoval na mladé voliče do třiceti let.

4.4.5 Vývoj před druhým kolem

Po sečtení hlasů vyjádřil A. Montebourg podporu B. Hamonovi a slíbil, že v druhém kole mu dá svůj hlas. Kandidáti S. Pinel a J. L. Bennaahmias vyjádřili podporu M. Vallsovi. F. de Rugy se rozhodl nepodpořit ani jednoho z kandidátů a V. Peilon apeloval na voliče, aby přišli k nadcházejícím volbám, aniž by vyjádřil podporu konkrétnímu kandidátovi (DE LUCA, 2018: 10).

Po sečtení hlasů Manuel Valls prohlásil, že je rád, že se postaví právě Hamonovi. Lidé účastníci se levicových primárek, budou mít totiž podle něj *„jasnou možnost volby mezi jistou porázkou a možným vítězstvím: volbu mezi nepoužitelnými myšlenkami a odpovědnou levicovou politikou“*. (VINOCUR, 2017b). Valls chtěl zejména přilákat větší pozornost ke druhému kolu voleb, protože podle průzkumů měl větší šanci na úspěch, právě když přijde více voličů, nejlépe těch středolevých. Valls nařkl Hamona, hned dva dny po prvním kole voleb z toho, že je příliš „vstřícný“ vůči tvrdé linii islámu a v podstatě přijímá genderovou segregaci v některých čtvrtích s odkazem na video natočené skrytou kamerou (VINOCUR, 2017b). Valls a jeho kampaň se snažila Hamona zdiskreditovat zejména v otázkách jeho vztahu k islámu, genderové rovnosti, sekularismu (oddělení státní moci od moci církevní), přičemž se i nadále pokoušel demonstrovat, že Hamonovy předvolební sliby, jako UBI nebo 32hodinový pracovní týden, jsou nereálné.

Benoît Hamon na druhou stranu vystupoval poměrně klidně a sebejistě a věřil svému vítězství ve druhém kole voleb. Zajímal se hlavně o to, co bude v následujících dnech a týdnech, poté co získá stranickou nominaci.

Kandidáti se společně účastnili závěrečné debaty, která proběhla ve středu 25. ledna 2017. V oblasti ekonomiky se opět dostal do popředí debaty Hamonův návrh základního příjmu. Na všechna Vallsova tvrzení měl Hamon připravenou odpověď. Dále se debata soustředila kolem sekularismu a islámu, resp. jeho projevů a případné restrikce legislativní cestou. Valls zastával postoj útočníka a moderátora, zatímco Hamon působil vyrovnaně a připraveně.

4.4.6 Druhé kolo voleb

Druhého kola, konaného 29. ledna 2017, se zúčastnilo 2 045 343 voličů. Účast se oproti prvnímu kolu zvedla zhruba o pětinu.

Vítězem se stal s 58,7 % hlasů Benoît Hamon, který tak i získal stranickou nominaci do prezidentských voleb. Manuel Valls získal 41,3 % hlasů. Hamon získal největší podporu v nejrozvinutějších částech země: Île-de-France (zejména v Paříži a v Seine Saint Denis), Hauts-de-France (Lille), Bretan (Rennes) nebo Pays de la Loire (Nantes). Nejvíce mu byly nakloněny regiony, o kterých je dlouhodobě známo, že jsou spíše levicové. (DE LUCA, 2017: 11)

Benoît Hamon zvítězil ve všech regionech kromě Korsiky, kde více jak dvě třetiny hlasů získal M. Valls.

Vallsovi se povedlo snížit náskok mezi ním a Hamonem pouze v několika oblastech, jež jsou tradičně nakloněny doprava. Nepodařilo se mu však dostatečně ovlivnit umírněné voliče, kteří byli spíše nakloněni volbě Emanuela Macrona v nadcházejících prezidentských volbách (DE LUCA, 2018: 8).

4. Srovnání *primaire citoyenne* 2011 a 2017

V roce 2011 se PS nacházela v mnohem příznivější situaci. Díky skandálům provázejícím prezidenta N. Sarkozyho, byla PS ve výborné pozici. V samotných prezidentských volbách PS představovala novou alternativu. Takřka jediným jejich problémem byla neschopnost či neochota zvolit stranického kandidáta tradičními postupy. Rozhodnutí přenést zodpovědnost za nominaci svého kandidáta na občany, se zdálo být velice přínosné již z několika důvodů:

1. vítězný kandidát získal větší pozornost médií ještě před startem oficiální prezidentské kampaně;
2. kandidát získal větší legitimitu;
3. částečně se eliminovala případná konkurence v prezidentských volbách, kandidát měl teoreticky mnohem větší šance na postup z prvního kola.

V roce 2017 byla situace PS zcela opačná. Právě Parti Socialiste byla tou, vůči které se ostatní prezidentští kandidáti vymezovali a jejíž politiku chtěli měnit.

I když tyto občanské primárky nepřilákaly tolik voličů jako ty v roce 2011, nebyla nízká účast tím hlavním problémem. V pravidlech pro organizaci levicových primárek bylo uvedeno, že kandidáti budou respektovat výsledek voleb a podpoří vítěze prezidentských voleb. V roce 2011 gratulovala Martine Aubry, která ve druhém kole primárek prohrála s F. Hollandem vítězi a vyzvala všechny spolustraníky k podpoře Hollanda, přičemž většina její výzvu respektovala. Kdežto v roce 2017 byl jediným z kandidátů, který bez váhání podpořil B. Hamona jeho stranický kolega A. Montebourg. Největším překvapením, potažmo zradou, bylo rozhodnutí druhého v pořadí Manuela Vallse v březnu 2017 vyjádřit osobní podporu E. Macronovi v boji o Elysejský palác. Svým rozhodnutím v podstatě zradil stranu, do které vstoupil jako náctiletý a za kterou zastával donedávna druhou nejdůležitější funkci v zemi. O tom, zda Parti radical de gauche podpoří vítěze primárek se vedla delší debata, ve které zaznívaly i hlasy vyzývající k podpoře E. Macrona. PRG se však nakonec rozhodla svůj závazek splnit, přičemž se vedení obou stran dohodlo i na společném postupu v příštích volbách do Národního shromáždění. Další kandidát F. de Rugy se o svých preferencích dlouho nevyjadřoval, ovšem nakonec se rozhodl vyjádřit podporu E. Macronovi.

Charakter obou levicových primárek se rovněž lišil. V roce 2011 byl vítězný kandidát považován za jasného favorita v boji o Elysejský palác, kdežto v průzkumech veřejného mínění, týkajících se nového francouzského prezidenta, zabírali kandidáti Belle Alliance populaire opravdu velmi nízké pozice takřka po celou dobu prezidentské kampaně.

Strana se zmítala v existenční krizi, velká část jejích členů nebyla spokojena s jejím kurzem a proto viděla v primárkách možnost získat lepší představu o tom, co od nich vlastně jejich voliči očekávají. Benoît Hamon společně s A. Montebourgem byli představiteli klasické levicové vize strany vymezující se proti Hollandově politice nastavené v době jeho výkonu prezidentské funkce. Manuela Vallse můžeme naopak zařadit na pravou stranu levice s názory takřka centristickými. Z výsledků primárních voleb bychom v tomto směru mohli dovodit, že mírná většina přívrženců PS by si přála tradiční stranu se sociálním programem, ovšem díky poměrně nízké volební účasti nemusí být výsledek v tomto ohledu zcela relevantním.

Závěr

Tato bakalářská práce nabízí relativně komplexní pohled na princip primárních voleb ve francouzském stranickém prostředí. V první části jsem popsala motivace obou stran PS a LR k adaptaci primárních voleb. Strana Les Républicains se rozhodla uspořádat primární volby ve snaze předejít vnitřnímu konfliktu, který by dozajista rozpoutala stranická nominace Nicolase Sarkozyho kandidátem v prezidentských volbách. Rozhodnutí pro uspořádání voleb bylo v podstatě dohodnutým kompromisem mezi Sarkozym a zástupci zhruba 2/5 členů.

Na rozdíl od LR se Parti Socialiste již ve vnitřní krizi, způsobené zejména neúspěšností Hollandovy vlády a přetrvávající nejednotnosti strany, nacházela. V důsledku překvapivého vítězství B. Hamona, který voliče oslovil svým takřka populistickým programem, došlo k ještě silnějšímu a viditelnějšímu stranickému štěpení díky rozhodnutí několika kandidátů, zejména Manuela Valse, nepodpořit vítěze levicových primárek v prezidentských volbách. Parti Socialiste by se v důsledku těchto primárek měla oprostít od idealizované představy primárek, coby léku na vnitrostranické problémy. Spíše by se měla postavit problémům čelem a pokusit se najít řešení již příliš dlouho trvající krize.

Díky důkladné studii obou primárek pořádanými pravici i levici před prezidentskými volbami v roce 2017 jsem došla k závěru, že jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících výsledek primární volby je zájem a především vysoká volební účast.

Tento závěr je nejvhodnější demonstrovat na případě primárek pravice a centra. V říjnu 2016, tedy na počátku kampaně, měl podle průzkumů veřejného mínění největší podporu Alain Juppé, zkušený politik, jenž voličům nabízel svou vizi postupné a opatrné ekonomické reformy. V této chvíli sledovali dění kolem primárek převážně politicky aktivní, středo-pravicově smýšlející občané, jejichž umírněné preference se promítly i do průzkumů veřejného mínění.

Zejména v důsledku tří vysoce medializovaných politických debat kandidátů, vzrůstá zájem o pravicové primárky, předpokládaná volební účast roste a s ní i volební preference François Fillona, který ve zmíněných debatách předvedl velmi líbivý výkon – diváci zejména ocenili jeho nevyhýbavé odpovědi, vizi poměrně rychlých řešení ekonomických problémů a jeho v té době ještě, na rozdíl od A. Juppého a N. Sarkozyho, neposkvřněný politický profil.

Tím, že se Fillonovi podařilo získat podporu napříč středo-pravicovou částí politického spektra a tím, že své podporovatele dokázal přesvědčit k tomu, aby k volbám opravdu přišli, nakonec vyhrál celé volby.

Domnívám se, že pravicové ani levicové primárky nemohly tentokrát dosáhnout kýženého efektu eliminace názorově si blízkých kandidátů před prvním kolem volby protože se jich neúčastnili dlouhodobí favorité, jako Emmanuel Macron, Marie Le Pen či Jean-Luc Mélenchon.

Summary

This Bachelor thesis offers a relatively complex view onto a principle of primary election in French party environment. In the first part, I described the motivation behind the adaptation of primary election by both parties PS and LR. The Republicans had decided to organize primary in order to avoid inner party conflict which would have had resulted from appointing Nicolas Sarkozy party's candidate to run for a president. The decision to organize the primary was basically a compromise between Sarkozy and 2/5 of the party members.

Apart from LR Socialist party had been already suffering from inner party conflict due to a high ineffectuality of Hollande's government and longstanding disunity of the party. The unexpected victory of B. Hamon (who convinced the voters by his almost populist program) resulted in even deeper and more visible party spit due to a decision of Manuel Valls to not support the winner of the primary in upcoming presidential election. In consequence to this primary, Socialist party should face the problems and try to find a solution to a far too long ongoing crisis.

Thanks to the careful study of both right-center and leftist primary before the presidential election of 2017, I concluded that one of the most significant factors influencing the result of the primary is an interest and especially the high turnout of the primary.

This conclusion is the best to be demonstrated on the case of right-center primary. In October, at the beginning of the campaign, Alain Juppé was leading the polls as a statesmanlike politician who offered his vision of a gradual and careful economic reform. At that moment mostly politically active people, right-center supporters, were up to date with the primary. Their preferences were the ones dominating the polls.

Because of the three highly medialized political debates the interest in right-center primary was increasing. The same applied to the voting turnout therefore François Fillon was climbing up the polls. François Fillon benefited from the debates greatly, especially because he performed very much to liking of the viewers. They also very appreciated his committal straight forward answers, his vision of a rather rapid solution of the economic issues and his at that time still immaculate political profile unlike A. Juppé and N. Sarkozy.

Fillon was able to gain the support across the right-center's part of the political spectrum while being able to convince his supporter to actually vote in the primary. These factors won him the election.

I believe, that right nor left primary could deliver the desirable outcome – eliminating close thought candidates before the actual presidential election first round because the long running candidates like Emmanuel Macron, Marie Le Pen or Jean-Luc Mélenchon weren't taking part in the primary.

Použitá literatura

BERGÉ, Pierre. [Voter Fillon c'est voter pour...]. In: Twitter [online]. 24.11.2016, 2:03 ráno [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://twitter.com/pvgberge/status/801727985422372864>

BERGOUNIOUX, Alain, « Les incertitudes du socialisme français », Commentaire 2015/4 (Numéro 152), p. 725-732. DOI 10.3917/comm.152.0725

BRIANÇON, Pierre. 3 takeaways from the French Socialist primary. *Politico.eu* [online]. 2017b, 23.1.2017 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/3-takeaways-from-the-french-socialist-primary/>

BRIANÇON, Pierre. French Socialists clash in first presidential primary debate: Former PM Valls faces off against six other contenders over President Hollande's legacy. *Politico.eu* [online]. 2017a, 13. 1. 2017 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/french-socialists-presidential-primary-debate-valls-hollande/>

BRIANÇON, Pierre. *Juppé, Fillon play nice in final debate* [online]. 2016b, 25.11.2016 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/alain-juppe-francois-fillon-play-nice-in-final-debate-presidential-primary-france/>

BRIANÇON, Pierre. The French (primary) revolution. *Politico.eu* [online]. 26. 9. 2016 [cit. 2018-01-18]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/the-french-primary-presidential-election-2017-nicolas-sarkozy-francois-hollande-les-republicains-socialist/>

COUSIN, Mathilde. Quel est le programme de Nicolas Sarkozy ?. *Le figaro* [online]. 2016, 20. 10. 2016 [cit. 2018-07-28]. Dostupné z: <http://www.lefigaro.fr/elections/presidentielles/primaires-droite/2016/10/20/35004-20161020ARTFIG00239-quel-est-le-programme-de-nicolas-sarkozy.php>

DE LUCA, Marino. The French Socialist Party: Membership between closed and open primaries. *Partecipazione e Conflitto: The Open Journal of Socio-political Studies*. <http://siba-ese.unisalento.it/index.php/paco>, 2015(8 (1)). ISSN 2035-6609.

DE LUCA, Marino. Towards the 2017 French election: Socialist and Republican nominees from the selection to the presidential election. *Quaderni dell'Osservatorio Elettorale*. 2017, (78(2)). ISSN 0392-6753.

DE LUCA, Mario. The end of the French primary? Measuring primary election impact on electoral performance in the 2017 French presidential election. *French Politics*. 2018. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41253-017-0055-4>.

DE LUCA, Mario a Fulvio VENTURINO. The effects of primaries on electoral performance: France and Italy in comparative perspective. *French Politics*. Palgrave Macmillan UK, 2017. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41253-016-0007-4>.

DOLEZ, Bernard, « Le Parti socialiste, les primaires et la (dé)présidentialisation du régime », *Pouvoirs* 2015/3 (N° 154), p. 67-79. DOI 10.3917/pouv.154.0067

FRANCEINFO. Candidat arrivé en tête. In: *Franceinfo* [online]. 2016 [cit. 2018-07-22]. Dostupné z: https://www.francetvinfo.fr/politique/les-republicains/primaire-de-la-droite/carte-primaire-a-droite-decouvrez-les-resultats-departement-par-departement_1930387.htmlhttps://www.francetvinfo.fr/politique/les-republicains/primaire-de-la-droite/carte-primaire-a-droite-decouvrez-les-resultats-departement-par-departement_1930387.html

Francouzská ústava: *France's Constitution of 1958 with Amendments through 2008*. In: *Constituteproject*. Dostupné z: https://www.constituteproject.org/constitution/France_2008.pdf?lang=en 2018

GROSSMAN, E.; Sauger, N. The end of ambiguity? Presidents versus parties or the four phases of the fifth republic. *West European Politics*, 2009, ISBN 0415464668

HEYWOOD, Andrew a Zdeněk MASOPUST. *Politologie*. Praha: Eurolex Bohemia sro., 2004. ISBN 80-86432-95-5.

CHOFFAT, Thierry « Le « macronisme » et la fin des partis traditionnels ? », *Civitas Europa* 2017/2 (N° 39), p. 161-179. DOI 10.3917/civit.039.0161

CHRISAFIS, Angelique. 'Penelopegate' casts dark shadow over Fillon's presidential prospects. *The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2018-07-22]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/jan/27/penelope-gate-casts-dark-shadow-over-fillons-presidential-prospects><https://www.theguardian.com/world/2017/jan/27/penelope-gate-casts-dark-shadow-over-fillons-presidential-prospects>

CHRISAFIS, Angelique. Could Nicolas Sarkozy's legal woes scupper his presidential ambitions?. *The Guardian* [online]. 2016, 7. 9. 2016 [cit. 2018-07-1]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/sep/07/how-nicolas-sarkozys-presidential-days-came-back-to-haunt-him><https://www.theguardian.com/world/2016/sep/07/how-nicolas-sarkozys-presidential-days-came-back-to-haunt-him>

JOFFRIN, Laurent. Sacriste. *Libération* [online]. 2016, 21.11.2016 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: http://www.liberation.fr/politiques/2016/11/21/sacristie_1530009http://www.liberation.fr/politiques/2016/11/21/sacristie_1530009

La Charte de la primaire: Texte fondamental qui regroupe toutes les règles à connaître, nul n'est censé ignorer la Charte de la Primaire : découvrez-là ! [online]. 2016 [cit. 2018-01-21]. Dostupné z: <http://www.primaire2016.org/organisation/charte>

LAURENT, Corinne. Au PS, la bataille de la primaire est ouverte. *La Croix* [online]. 2016 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://www.la-croix.com/France/Politique/Au-PS-bataille-primaire-ouverte-2016-12-05-1200808086>

LE MONDE. Ecole, revenu universel, 32 heures... Ce qu'il faut retenir de Benoît Hamon dans « L'émission politique ». *Le Monde.fr* [online]. 9. 12. 2016 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: https://www.lemonde.fr/election-presidentielle-2017/article/2016/12/09/ecole-revenu-universel-32-heures-ce-qu-il-faut-retenir-de-benoit-hamon-dans-l-emission-politique_5046001_4854003.html

LE MONDE. Les limites de la politique pro-russe de François Fillon. *Le Monde.fr* [online]. 2016d, 23.11.2016 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: https://www.lemonde.fr/idees/article/2016/11/23/l-interet-de-francois-fillon-pour-la-russie_5036687_3232.htmlhttps://www.lemonde.fr/idees/article/2016/11/23/l-interet-de-francois-fillon-pour-la-russie_5036687_3232.html

LE MONDE. Résultats de la primaire de la droite : Fillon largement en tête du premier tour. *Le Monde.fr* [online]. 2016a, 20.11.2016 [cit. 2018-07-15]. Dostupné z: https://www.lemonde.fr/election-presidentielle-2017/article/2016/11/20/primaire-de-la-droite-fillon-largement-en-tete-sarkozy-en-mauvaise-posture_5034730_4854003.html

LE MONDE. Sylvia Pinel participera finalement à la primaire de la gauche. *Le Monde.fr* [online]. [cit. 2018-07-12]. Dostupné z: https://www.lemonde.fr/politique/article/2016/12/14/sylvia-pinel-presidente-du-parti-radical-de-gauche-participera-finalement-a-la-primaire-de-gauche_5048971_823448.html

LE POINT.FR. Sondage : Fillon l'emporterait au second tour de la primaire. *Le Point* [online]. 2016, 15.11.2016 [cit. 2018-07-4]. Dostupné z: http://www.lepoint.fr/presidentielle/sondage-fillon-l-emporterait-au-second-tour-de-la-primaire-15-11-2016-2083300_3121.phphttp://www.lepoint.fr/presidentielle/sondage-fillon-l-emporterait-au-second-tour-de-la-primaire-15-11-2016-2083300_3121.php

LE SCAN POLITIQUE. Primaire à droite : qui sont les sept candidats sur la ligne de départ. *Le Figaro* [online]. 2016, 13. 10. 2016 [cit. 2018-06-26]. Dostupné z: <http://www.lefigaro.fr/elections/presidentielles/primaires-droite/2016/09/09/35004-20160909ARTFIG00239-primaire-a-droite-qui-sont-les-huit-candidats-sur-la-ligne-de-depart.phphttp://www.lefigaro.fr/elections/presidentielles/primaires-droite/2016/09/09/35004-20160909ARTFIG00239-primaire-a-droite-qui-sont-les-huit-candidats-sur-la-ligne-de-depart.php>

MCKENZIE, Sheena. France's presidential election: Who is Alain Juppe?. *CNN* [online]. 2016, 25.11.2016 [cit. 2018-06-30]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2016/11/25/politics/alain-juppe-french-presidential-election/index.html>

MELANDER, Ingrid. Manuel Valls, a tough-talker with French presidential ambitions. *Reuters* [online]. 2016, 5.12.2016 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-france-election-valls-newsmaker/manuel-valls-a-tough-talker-with-french-presidential-ambitions-idUSKBN13U1XUhttps://www.reuters.com/article/us-france-election-valls-newsmaker/manuel-valls-a-tough-talker-with-french-presidential-ambitions-idUSKBN13U1XU>

MÉNY, Yves « Primaires : vertus (apparentes) et vices (cachés) d'une greffe américaine », *Pouvoirs* 2015/3 (N° 154), p. 27-40. DOI 10.3917/pouv.154.0027

NOACK, Rick. The reason French President Hollande won't seek reelection, in one chart. *The Washington Post* [online]. 1. 12. 2016 [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/12/01/the-reason-french-president-hollande-wont-seek-reelection-in-one-chart/?noredirect=on&utm_term=.00b9da29673a

OPINIONLAB. Primaires de la droite et du centre. "*Opinionlab by opinionway*" [online]. 2016 [cit. 2018-07-22]. Dostupné z: <http://opinionlab.opinionway.com/opinionlab/822/617/primaires-de-la-droite-et-du-centre.html>

OPINION WAY. *Intentions de vote et enjeux de la primaire du Parti socialiste et de ses alliés* [online]. 18.1.2017 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://www.opinionway.com/fr/component/edocman/?task=document.viewdoc&id=1504&Itemid=0https://www.opinionway.com/fr/component/edocman/?task=document.viewdoc&id=1504&Itemid=0>

PACITTO, Jean-Claude, « De la nature du Parti socialiste », *Commentaire* 2013/3 (Numéro 143), p. 563-570. DOI 10.3917/comm.143.0563

PARTI SOCIALISTE. Notre histoire. In: *Parti Socialiste* [online]. 2018 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.parti-socialiste.fr/les-socialistes/notre-histoire/>

PARTI SOCIALISTE. Résolution sur les Primaires citoyennes Conseil national du Parti socialiste – 2 octobre 2016. *Parti Socialiste* [online]. 2016 [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <http://www.parti-socialiste.fr/resolution-primaires-citoyennes-conseil-national-parti-socialiste-2-octobre-2016/>

PEROTTINO, Michel (2005). *Francouzský politický systém*. Praha: SLON.

PEROTTINO, Michel. „Občanské primárky“ Prezidentské primárky ve francouzské Socialistické straně. *Acta Politologica* [online]. 2012, 4(1) [cit. 2018-01-26]. ISSN 1803-8220. Dostupné z: <https://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/00155.pdf>

Premier Débat Primaire de la droite et du centre. TV, TF1. 13. 10. 2016. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ecTxajCl4-w>

PRIMAIRE OUVERTE DE LA DROITE ET DU CENTRE. *Haute Autorité de la primaire decision: Recevabilite des candidatures a la primaire*. 2016a, 14. 9. 2016 [cit. 2018-06-29]. Dostupné také z: http://www.primaire2016.org/upload/default/57d93f701e569_HAP%20-%202016-11%20D%20-%20Recevabilite%20des%20candidatures%20à%20la%20Primaire.pdf

PRIMAIRE OUVERTE DE LA DROITE ET DU CENTRE. *Haute Autorité de la primaire decision: Liste des candidates a la primaire*. 2016b, 21. 9. 2016 [cit. 2018-06-29] Dostupné také z: http://www.primaire2016.org/upload/default/57e26463a3481_HAP%20-%202016-12%20D%20-%20Liste%20des%20candidats.pdf

RAYMOND, Gino G. *The French Communist Party During the Fifth Republic: A Crisis of Leadership and Ideology*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave MacMillan, 2005. ISBN 978-1-349-54515-5.

REUTERS. Man arrested after apparent attempt to slap former French PM. *The Guardian* [online]. 17. 1. 2017 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/jan/17/eighteen-year-old-arrested-after-apparent-attempted-slap-on-french-pm>

REUTERS. Moderate leftist enters French Socialist primaries. *Reuters* [online]. 2016a, 11. 12. 2016 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-france-election/moderate-leftist-enters-french-socialist-primaries-idUSKBN140123>

REUTERS. Nicolas Sarkozy Announces He Will Run for President of France in 2017. *TIME* [online]. 2016b, 22. 8. 2016 [cit. 2018-07-1]. Dostupné z: <http://time.com/4461255/nicolas-sarkozy-announces-he-will-run-for-president-of-france-in-2017/>

SAFRAN, William. Socialist Party. In: *Encyclopædia Britannica* [online]. Encyclopædia Britannica, 5.12.2017 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Socialist-Party-France>

SAMUEL, Henry. *France elections 2012: Nicolas Sarkozy declared most unpopular president in history* [online]. *Telegraph* 15.4.2012 [cit. 2018-01-20]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/nicolas-sarkozy/9205652/France-elections-2012-Nicolas-Sarkozy-declared-most-unpopular-president-in-history.html>

SKACH, C. (2005). *Borrowing Constitutional Designs: Constitutional Law in Weimar, Germany and the French Fifth Republic*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

THE LOCAL. What you need to know about Alain Juppé, the man who could be called back from the dead. *The Local*[online]. 3.3.2017 [cit. 2018-07-25]. Dostupné z: <https://www.thelocal.fr/20170303/alain-juppe-what-you-need-to-know-francois-fillon-french-election>

THOMPSON, Wayne C. *Western Europe 2016-2017*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2016. ISBN 978-1-4758-2904-4.

TODD, Tony. French right-wing primaries up for grabs as Fillon surges in polls. *France 24*[online]. 2016, 18.11.2016 [cit. 2018-07-4]. Dostupné z: <http://www.france24.com/en/20161116-french-right-wing-primaries-grabs-fillon-surges-polls><http://www.france24.com/en/20161116-french-right-wing-primaries-grabs-fillon-surges-polls>

TREILLE, Éric « La démocratie partisane à l'épreuve des primaires », *Pouvoirs* 2017/4 (N° 163), p. 97-111. DOI 10.3917/pouv.163.0097

VINOCUR, Nicolas a Esther KING. Manuel Valls to run for French presidency: Prime minister to step down and contest Left's primary. *Politico.eu* [online]. 2016 [cit. 2018-07-18]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/manuel-valls-to-run-for-french-presidency-2017/>

VINOCUR, Nicholas. 5 takeaways from French Right's 2nd presidential debate. *Politico.eu*[online]. 2016e, 4. 11. 2016 [cit. 2018-07-3]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/5-takeaways-from-frances-2nd-conservative-debate/><https://www.politico.eu/article/5-takeaways-from-frances-2nd-conservative-debate/>

VINOCUR, Nicholas. Fillon, Juppé knock out Sarkozy in French Right's primary. *Politico.eu*[online]. 2016f, 20.11.2016 [cit. 2018-07-29]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/france-primary-fillon-news-sarkozy-juppe-conservative-center-right/><https://www.politico.eu/article/france-primary-fillon-news-sarkozy-juppe-conservative-center-right/>

VINOCUR, Nicholas. French Right campaign with the gloves off. *Politico.eu* [online]. 2016c, 29.8.2016 [cit. 2018-07-01]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/french-right-campaign-with-the-gloves-off-nicolas-sarkozy-francois-fillon-election-2017/><https://www.politico.eu/article/french-right-campaign-with-the-gloves-off-nicolas-sarkozy-francois-fillon-election-2017/>

VINOCUR, Nicholas. How Manuel Valls aims to win back the French Left. *Politico.eu* [online]. 2016b, 6.12.2016 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/how-manuel-valls-aims-to-win-back-the-french-left/>

VINOCUR, Nicholas. Manuel Valls accuses rival of being soft on Islamic hardliners: French left's presidential race gets personal as former PM targets front-runner Benoît Hamon. *Politico.eu*[online]. 2017b, 24.1.2017 [cit. 2018-07-20]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/manuel-valls-accuses-rival-benoit-hamon-of-being-soft-on-islamic-hardliners-religion-france-election-2017/>

VINOCUR, Nicholas. Manuel Valls, the French Left's best (and worst) hope. *Politico.eu* [online]. 2016a, 2.12.2016 [cit. 2018-07-26]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/manuel-valls-the-french-lefts-best-and-worst-hope-socialist/https://www.politico.eu/article/manuel-valls-the-french-lefts-best-and-worst-hope-socialist/>

VINOCUR, Nicholas. Manuel Valls' incredible disappearing act: The candidate for the Socialist nomination in France has reinvented himself as a maestro of mildness. *Https://www.politico.eu/article/manuel-valls-incredible-disappearing-act-france-election-2017-primary-socialist/* [online]. 2017a, 13. 1. 2017 [cit. 2018-07-20].

VINOCUR, Nicholas. Nicolas Sarkozy plays Trump card, warns of 'stolen' election. *Politico.eu*[online]. 2016d, 24. 10. 2016 [cit. 2018-07-3]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/nicolas-sarkozy-goes-donald-trump-warns-of-stolen-rigged-election/https://www.politico.eu/article/nicolas-sarkozy-goes-donald-trump-warns-of-stolen-rigged-election/>

WAINTRAUB, Judith. Primaire à droite : Alain Juppé creuse l'écart avec Nicolas Sarkozy. *Le figaro*[online]. 2016, 28. 9. 2016 [cit. 2018-07-1]. Dostupné z: <http://www.lefigaro.fr/politique/2016/09/27/01002-20160927ARTFIG00284-primaire-a-droite-alain-juppe-creuse-l-ecart-avec-nicolas-sarkozy.php>

Teze závěrečné bakalářské práce

Zdůvodnění výběru práce

Francouzský politický systém jako takový mi přijde zajímavý díky svému bouřlivému historickému vývoji, ale také charakterem systému V. republiky. Konkrétní téma francouzských prezidentských primárek mě oslovilo obzvlášť díky své jedinečnosti v rámci evropského kontinentu. Není pravdou, že primárky organizují jen francouzské strany, otevřené primárky jsou využívány i italskými stranami k výběru vhodných kandidátů na nejrůznější posty, např. při volbě prezidenta Calabrie nebo starosty Milána. Nicméně, francouzské primárky jsou jedinečné v tom, že skrze ně probíhá nominace kandidáta na post prezidenta republiky, jež má díky přímé volbě mimořádné pravomoci.

Neméně zajímavým shledávám rovněž psychologický a ekonomický aspekt občanských primárek, přičemž strana, která se takovýchto voleb účastní, na sebe strhává větší míru pozornosti občanů, přičemž důležitou úlohu sehrávají samozřejmě média. Pozoruhodnou se mi rovněž zdá možnost dostat se do povědomí občanů, ale také prostřednictvím občanských příspěvků získat finance na ostrou prezidentskou kampaň vybraného kandidáta, jež pak může být oproti ostatním kandidátům ve výhodě.

Díky znalosti francouzského jazyka se mi nabízí možnost čerpat z primárních zdrojů, což bude, věřím, mé práci velkým přínosem.

Předpokládaný cíl:

Cílem této práce bude, na základě podrobné analýzy, zvážit význam primárních voleb v současné podobě a posoudit, zda se jedná spíše o pozitivní, či negativní fenomén. Výzkumnou otázku pro tyto účely lze pak definovat takto: Jaké jsou dopady francouzských prezidentských primárek pořádaných Parti Socialiste a Les Républicains?

Základní charakteristika tématu:

V období několika měsíců na přelomu let 2016/2017 probíhaly ve Francii volby pravicového a levicového kandidáta, kteří se v květnu roku 2017 měli ucházet o funkci prezidenta republiky. U příležitosti prezidentských voleb 2017 se poprvé obě největší politické strany Socialistická strana (Parti Socialiste) a Republikánská strana (les Républicains) rozhodly pro výběr kandidáta prostřednictvím primárních voleb, tzv. primárek, přičemž ve snaze o zajištění vyššího volebního potenciálu, zvolili cestu vícestranických nominací. Levicových občanských primárek se pak zúčastnili čtyři kandidáti Parti Socialiste (PS) a tři kandidáti Belle Alliance Populaire, volební aliance stran Parti écologiste (PE), Parti radical de gauche (PRG) a Front démocrate (FD). Zatímco levicové primárky z r. 2011 byly hodnoceny poměrně kladně, ty v období 2016-2017 vzbudily naopak mnoho rozpaků a poukázaly na různé problémy, například podezřením z manipulace výsledů v prvním kole volby. Otevřených primárek pravice a centra se zúčastnilo šest kandidátů Les Républicains (LR) a jeden kandidát Parti chrétien-démocrate (PCD).

Metodologie práce:

V úvodu bych se ráda krátce zabývala okolnostmi, jež přivedly strany k rozhodnutí občanské primární volby vůbec pořádat, zejména u Parti Socialiste, která volby tohoto formátu zorganizovala jako první.

Poté bych stručně popsala průběh obou proběhlých voleb, přičemž dále bych se zaměřila na formální náležitosti obou primárek, tzn. na nastavení volebních pravidel, organizaci voleb a volebních kampaní, a jejich financování.

Následně bych se pokusila odpovědět na otázku: „Zda jsou občanské primárky výhodnějším způsobem výběru kandidátů na prezidenta, nežli stranická nominace“. Dále bych se zajímala o to, jakým způsobem (příznivým/nepříznivým) ovlivňují primárky strany v nich zúčastněné (přičemž u levicových primárek se nabízí možnost srovnání s občanskými primárkami, které strana pořádala v roce 2011).

Vzhledem k aktuálnosti tématu, hodlám čerpat z primárních zdrojů, převážně z denního tisku a článků týkajících se dané problematiky. Dále prostuduji a použiji oficiální stranické dokumenty (na celostátní i regionální úrovni), volební statistiky, organizační řády, a další.

Předpokládaná struktura:

1. Úvod
2. Primární volby
 - 2.1. Typy primárních voleb
 - 2.2. Historie
 - 2.2.1. Parti Socialiste
 - 2.2.2. Republikáni
3. Otevřené primárky levice 2017
4. Otevřené primárky středu a pravice 2017
5. Pozitiva a negativa občanských primárek zúčastněných stran
 - 5.1. Pozitivní aspekty primárních voleb
 - 5.2. Negativní aspekty primárních voleb
 - 5.3. Kritika a návrhy reforem
6. Závěr
7. Seznam použitých zdrojů a literatury

Seznam předpokládané literatury:

1. DOLEZ, Bernard, « Le Parti socialiste, les primaires et la (dé)présidentialisation du régime », *Pouvoirs* 2015/3 (N° 154), p. 67-79. DOI 10.3917/pouv.154.0067
2. GRUNBER, Gérard « Les primaires présidentielles ouvertes : mort ou renaissance des partis ? », *Pouvoirs* 2015/3 (N° 154), p. 55-65. DOI 10.3917/pouv.154.0055
3. HAEGEL, Florence « La primaire à l'ump : genèse et enjeux », *Pouvoirs* 2015/3 (N° 154), p. 89-98. DOI 10.3917/pouv.154.0089
4. *Institut nationale de la statistique et des études économiques* [online]. [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <https://www.insee.fr/fr/accueil>
5. *Les Républicains* [online]. [cit. 2017-05-13]. Dostupné z: <https://www.republicains.fr/#alternance>
6. LEVADE, Anne « Le droit des primaires : règles, contrôle, finances, sanctions », *Pouvoirs* 2015/3 (N° 154), p. 99-109. DOI 10.3917/pouv.154.0099
7. *Notre histoire* [online]. In: . [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: <http://www.parti-socialiste.fr/les-socialistes/notre-histoire/>
8. *Parti Socialiste* [online]. [cit. 2017-05-13]. Dostupné z: <http://www.parti-socialiste.fr>
9. PEROTTINO, Michel. *Francoouzský politický systém*. Praha: Slon, 2005. ISBN 80-86429-482.
10. ROUSSEAU, Dominique « Les primaires : un sens et un projet démocratiques », *Pouvoirs* 2015/3 (N° 154), p. 125-131. DOI 10.3917/pouv.154.0125